

Iida Brander & Wilma Dunder

”ETTEI OLE MITÄÄN VIRKAA KOKO HOMMASTA!”

Asuntolatoimikuntatoiminnan kehittäminen
ammattiopistoissa

Opinnäytetyö

Humanistisen alan ammattikorkeakoulututkinto

Yhteisöpedagogikoulutus

2021

**Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu**

Tutkintonimike	Yhteisöpedagogi (AMK)
Tekijät	Iida Brander, Wilma Dunder
Työn nimi	"Ettei ole mitään virkaa koko hommasta!" Asuntolatoimikuntatoiminnan kehittäminen ammattiopistoissa
Toimeksiantaja	Yhessä eteenpäin -hanke
Vuosi	2021
Sivut	31 sivua, liitteitä 23 sivua
Työn ohjaaja	Tommi Pantzar

TIIVISTELMÄ

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli kehittää asuntolatoimikuntatoimintaa nuoria kiinnostavammaksi ja osallisuutta tukevaksi toisen asteen opiskelija-asuntoloissa. Kehittämisympäristöinä toimivat Samiedun ja Esedun ammattiopistojen asuntolat. Kahdella eri asuntolalla saatiin laajempi toimintaympäristö kehittämistyölle.

Asuntolatoimikuntatoiminnan kehittäminen on tärkeää, jotta nuoret saavat mahdollisuuden ja keinon vaikuttaa omaan arkeensa asuntolassa, joka on heidän kotinsa opintojen ajan. Tämänhetkisen asuntolatoiminnan ja vapaa-ajan aktiviteettien järjestäminen on pääosin asuntolaohjaajien vastuulla kehittämis-kohteissa. Asuntoloissa järjestetään vapaa-ajan tekemistä sekä kannustetaan nuoria aktiiviseen osallistumiseen niin toiminnassa kuin asuntolaympäristöön vaikuttamisessa, mutta nuorten osallisuus ja omatoimisuus on tällä hetkellä melko heikkoa. Tilaajana toimiva Yhessä eteenpäin -hanke toi esille oppilaitosten tarpeen kehittää asuntoloihin nuorille omatoimisuutta ja osallisuutta lisäävää toimintamallia. Kehittämistyön tarvetta tukivat myös omat havainnot, joita teimme yhteistyökumppaneiden asuntoloissa.

Opinnäytetyön toteuttamisessa ja tiedonkeruussa käytettiin palvelumuotoilua ja sen osallistavia menetelmiä. Kehittämisprosessissa toteutettiin anonyymi kysely nuorille sekä teemahaastattelut ohjaajille, yhteiskehittämistä toiminnallisen työpajan muodossa nuorten kanssa sekä pilotointia.

Opinnäytetyön tuotoksena syntyi ”Mikä ihmeen asuntolatoimikunta? – Vinkkilista toiminnan järjestämiseen asuntolassa”, joka on tarkoitettu asuntolaohjaajille toiminnan aloittamiseen ja nuorten itsenäisen asuntolatoimikunta toiminnan tukemiseen. Vinkkilistan tarkoituksena on saada asuntolatoimikunta toiminnasta helpommin lähestyttävää sekä houkuttelevampaa ja vahvistaa nuorten osallisuuden kokemuksia asuntoloissa.

Asiasanat: nuoret, opiskelijat, asuntolat, vaikuttaminen

Degree	Bachelor of Humanities, Community educator
Authors	Iida Brander, Wilma Dunder
Thesis title	“That there is no point in the whole thing!” Development of the dormitory committee activities in Vocational Colleges
Commissioned by	Yhessä eteenpäin -project
Time	2021
Pages	31 pages, 23 pages of appendices
Supervisor	Tommi Pantzar

ABSTRACT

The objective of this thesis was to develop dormitory committee activities to be more interesting and strengthen inclusion in Vocational Colleges. Development work was done at two different schools to get a broader environment.

The development of dormitory committee activities is important. The youth need a way to make an impact in their daily life in the dormitory, because for the duration of their studies it is their home.

Free time activities are organized in the dormitory and youth are encouraged to take active part in both the activities and in influencing their environment, but so far their own participation has been quite low.

Both service design and its participatory methods were used in the implementation of the thesis. An anonymous inquiry for the youth and a thematic interview for the dormitory supervisors was done as a part of the data collection method. Based on the data collected, two co-development workshops were done with the youth to map out their ideas for the dormitory committee activities, and lastly a pilot to try it all out.

“What dormitory committee?” A handbook to organize activities in dormitory was created based on the thesis. It’s meant to be a guide for dormitory supervisors and the youths to help start activities. Its purpose is to make dormitory committee activities more approachable and interesting for the youths.

Keywords: youth, students, dormitory, influencing

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	5
2	KEHITTÄMISEN TAUSTA JA TARVE.....	6
2.1	Kehittämisympäristön kuvaus.....	6
2.2	Lähtökohtatilanteen ja kehittämistarpeen kuvaus.....	7
3	ASUNTOLATOIMINTA.....	8
3.1	Asuntolat.....	8
3.2	Asuntola nuoren kotina.....	9
4	OSALLISUUS OPISKELIJA-ASUNTOLASSA.....	10
4.1	Osallisuus.....	10
4.2	Asuntolatoimikunta osallisuuden tukijana.....	12
5	KEHITTÄMISPROSESSI.....	12
5.1	Kehittämisen kohde ja tavoite.....	12
5.2	Kehittämisprosessin toteutus.....	13
5.2.1	Toimenpide 1: Kysely nuorille sekä asuntolaohjaajien teemahaastattelut.....	14
5.2.2	Toimenpide 2: Ideailta-yhteiskehittämisspaja.....	17
5.2.3	Toimenpide 3: Pilotointi 1.0, asuntolatoimikunnan testi-ilta.....	19
5.2.4	Toimenpide 4: Etäiltakahvit.....	22
6	TUOTOS.....	23
7	POHDINTA.....	25
8	KEHITTÄMISEHDOTUKSIA TULEVAISUUTEEN.....	27
	LÄHTEET.....	29

LIITTEET

Liite 1. Kysely asuntolan nuorille

Liite 2. Ideailta-yhteiskehittämisspajan suunnitelma

Liite 3. Opinnäytetyön tuotos

1 JOHDANTO

Nykyaikana nuorilta vaaditaan jatkuvaa kouluttautumista, mutta samalla kouluja lakkautetaan ja kouluttautumista vaikeutetaan. Koulutusleikkuri on harventanut toisen asteen oppilaitoksia, ja yhä useammilla koulutuspaikat ovat siirtyneet jopa kymmenien kilometrien päähän. (Eskelinen 2020.) Monille nuorille tämä tarkoittaa muuttamista pois kotoa haluamansa koulutuksen perässä. Perheiden pohtiessa asumisvaihtoehtoja yhdeksi vaihtoehdoksi nousee oppilaitoksen tarjoama ilmainen asuntola. Oppilaitoksen tarjoamalla asuntolalla onkin tärkeä rooli koulutuksen saavutettavuuden näkökulmasta. Tällä hetkellä lain mukaista asuntolatoimintaa järjestää noin 70 toimijaa, ja lukuvuoden aikana asuntoloissa asuu noin 10 000 asukasta. (Opetushallitus 2020, 5.) Asuntola on monelle nuorelle ensimmäinen askel kohti itsenäistymistä, kun nuoret siirtyvät lapsuudenkodista kohti aikuisuutta. Asuntolassa opitaan monia elinikäisiä ja itsenäiseen elämään tarvittavia taitoja, minkä vuoksi asuntoloiden on oltava niin opiskelua kuin nuoren yleistä hyvinvointia tukevaa, turvallista, viihtyisää ja osallisuutta lisäävää.

Opinnäytetyön tilaajana ja työelämäkumppanina on Nuorisoalan tutkimus- ja kehittämiskeskus Juvenian Etelä-Savon alueella toimiva Yhessä eteenpäin -hanke. "Hanke kehittää eteläsavolaista oppilaitosnuorisotyötä yhdessä ammattilaisten ja nuorten kanssa. Hanke keskittyy yhteisöllisyyden, opiskelumotivaation, nuorten elämänhalun ja tulevaisuususkon vahvistamiseen." (Kaakois-Suomen ammattikorkeakoulu s.a.) Hanke toi esille syksyllä 2020 oppilaitosten tarpeen kehittää asuntoloihin nuorille omatoimisuutta ja osallisuutta lisäävää toimintamallia. Kehittämistyön tarvetta tukee myös omat havaintomme, joita olemme tehneet käydessämme vierailuilla hankkeen yhteistyökumppaneiden Ammattiopisto Samiedun ja Etelä-Savon ammattiopisto Esedun asuntoloissa. Nämä osoittautuivat opinnäytetyölle sopiviksi kehittämissympäristöiksi.

Tämänhetkisen asuntolatoiminnan ja vapaa-ajan aktiviteettien järjestäminen on pääosin asuntolaohjaajien vastuulla kohteissa. Asuntoloissa järjestetään vapaa-ajan tekemistä sekä kannustetaan nuoria aktiiviseen osallistumiseen niin toiminnassa kuin asuntolaympäristöön vaikuttamisessa, mutta nuorten

osallisuus ja omatoimisuus on tällä hetkellä melko heikkoa. Alhaisen osallistuja aktiivisuuden seurauksena on alettu miettiä, saataisiinko nuoret paremmin osallistumaan yhteiseen tekemiseen, jos he itse ideoivat ja toteuttavat heitä kiinnostavaa toimintaa. Tällä hetkellä nuorille ei ole selkeää kanavaa, jolla he voisivat vaikuttaa toiminnansisältöön tai toteuttaa toimintaa. Tämä saattaa lan- nistaa nuoria ja vaikeuttaa mukaan lähtemistä.

Opinnäytetyön tilaajan kanssa käytyjen keskustelujen pohjalta päätimme kehittää asuntolatoimikuntatoimintaa. On tärkeää, että nuoret saavat mahdollisuuden ja keinon vaikuttaa omaan arkeensa asuntolassa, joka on heidän kotinsa opintojen ajan. Pääsimme hyvässä kohdassa valitsemaan opinnäytetyön aiheen, sillä Esedun ja Samiedun asuntoloihin oltiin aikeissa aloittaa asuntolatoimikunta toimintaa tukemaan nuorten osallisuutta. Aiheen ajankohtaisuus ja tarve herättivät mielenkiintomme.

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on kehittää asuntolatoimikunta toimintaa nuoria kiinnostavammaksi ja osallisuutta tukevaksi. Tämän saavuttamiseksi käytämme palvelumuotoilun menetelmiä, joilla aktivoimme nuoret mukaan kehittämistyöhön. Malleja asuntolatoimikunnan toiminnasta ei kovinkaan paljon ole. Kehittämisprosessin tuotoksena syntyy vinkkilista asuntolatoimikunnan toiminnan järjestämiseen, joka on tarkoitettu asuntolaohjaajille toiminnan aloittamiseen ja nuorten itsenäisen asuntolatoimikunta toiminnan tukemiseen. Vinkkilista koostuu konkreettisista esimerkeistä, joita ideoimme ja testaamme omassa kehittämistyössämme.

2 KEHITTÄMISEN TAUSTA JA TARVE

2.1 Kehittämisympäristön kuvaus

Kehittämisympäristönä toimivat kaksi Etelä-Savon alueella sijaitsevaa toisen asteen ammattiopistoa. Ympäristöinä ne ovat hyvin samankaltaisia, mutta eroavaisuuksiakin on muun muassa opiskelualojen ja asuntolan maantieteellisen sijainnin suhteen.

Ammattiopisto Samiedu sijaitsee Savonlinnassa. Ammattiopisto järjestää lähes 40 eri tutkintovaihtoehtoa. Samiedulla on asuntola, joka sijaitsee Pohjo-

lankadun kampusalueella. Opiskelija-asuntola on kerrostalo, jossa on 60 paikkaa soluhuoneistoissa. Se on suunnattu alaikäisille, kaukaa tuleville ammattiopiston kaikkien alojen opiskelijoille. Asuntolaan voi muuttaa myös kesken lukukauden, sillä Samiedulla opiskelutkin voi aloittaa kesken lukukauden. Asuntola sijaitsee lähellä kaupungin palveluita. (Samiedu s.a.)

Ammattiopisto Esedulla on toimipisteet Mikkelissä ja Pieksämäellä. Esedu tarjoaa koulutusta hyvinvointi ja palvelu-, teknologia ja rakentaminen- sekä metsä- ja logistiikka-aloilla. Ammattiopistolla on kaksi asuntolaa: Mikkelin Salosaaren toimipisteen asuntola sekä Pieksämäen Kuusitien toimipisteen asuntola. Asuntolat on tarkoitettu luonnonvara- ja ympäristöalan opiskelijoille, joilla on pitkät tai vaikeat kulkuyhteydet oppilaitoksille. (Esedu s.a.)

Yhteistyökumppanimme toimivassa Esedun Salosaaren asuntolassa on paikat 96 opiskelijalle. Asukkaista suurin osa tulee lähikunnista ja opiskelee metsäalaa. Asuntolan arkea määrittelee pitkälti heidän opetusrytminsä sekä asuntolan sijainti. Heikkojen kulkuyhteyksien vuoksi asukkaille järjestetään myös asiointi- ja harrastuskyydityksiä Mikkelin keskustaan. Asuntolan tiloina toimivat kolme pienkerrostaloa, joissa asutaan vuosiluokittain, kahdeksan hengen soluissa. Lisäksi on erillinen vapaa-ajan rakennus.

2.2 Lähtökohtatilanteen ja kehittämistarpeen kuvaus

Tämänhetkinen tilanne asuntoloissa on se, että nuoret eivät koe tarjottua toimintaa kovin mieleiseksi eikä heillä ole yhtenäistä selkeää kanavaa ja tietoa heille suunnatun vapaa-ajan toiminnan vaikuttamiseen. Yhteistyötaho-oppilaitosten asuntolaohjaajien mukaan heidän kehittämänsä vapaa-ajan toiminta ei enää kohtaa nuorten tarpeita. Heiltä nousi tarve saada työnsä tueksi nuorille omatoimisuutta ja osallisuutta lisäävä toimintamalli. Kehittämistyön tarvetta tukevat myös omat havaintomme, joita olemme tehneet asuntoloilla käydessämme ja nuorten kanssa asiasta keskustellessamme vierailuillamme asuntoloissa, etenkin Salosaaren asuntolassa syksyllä 2020. Samiedun asuntolassa vierailut ovat olleet vähäisempiä välimatkan vuoksi, sillä opinnäytetyötä tehtiin Mikkelistä käsin.

Lähtökohdat asuntolatoimikunnan suhteen ovat Esedun ja Samiedun kohdalla eriävät. Esedun Mikkelin toimipisteen Salosaaren asuntolassa on aiemmin ollut vastaavanlaista asuntolatoimikuntatoimintaa, joka on sittemmin hiipunut. Syksyllä he kuitenkin aloittivat uudelleen toiminnan, ja pääsimme seuraamaan heidän ensimmäistä kokoustaan. Samiedun puolella taas vastaavaa toimintaa ei aiemmin ole ollut, joten siellä pääsimme kehittämään toimintaa täysin uutenä.

3 ASUNTOLATOIMINTA

3.1 Asuntolat

Tässä opinnäytetyössä asuntola-termillä tarkoitetaan toisen asteen koulutuksen opiskelija-asuntolaa, jossa asuminen tapahtuu useimmiten yhteisöllisesti soluhuoneistoissa. Asuntoloissa on yhteiset jaettavat tilat, kuten keittiö, oleskelutila ja kylpyhuoneet. (Opetushallitus 2020, 10; Virtanen 2018, 4.) Asuminen on opiskelijalle ilmaista. Koulutuksen järjestävä oppilaitos on vastuussa asuntolasta ja päättää myöntämisperusteet asumisoikeudelle lukuvuosittain ammatillisesta koulutuksesta säädetyn lain mukaan, yhtenäistä ehtoille on opiskeluoikeuden voimassa olo sekä yhdenvertaiset hakumahdollisuudet. (Laki ammatillisesta koulutuksesta 531/2017.) Asuntolassa asuminen on opintososiaalinen etu, jonka tarkoituksena on tukea ja edistää opinnoista valmistumista. Myös opiskeluhuollon tulee koskettaa asuntolatoimintaa, sekä asuntolatoiminta nähdä osana hyvinvoivaa oppimisympäristöä. (Oppilas- ja opiskelija-huoltolaki 1287/2013, 4. §; Virtanen 2018, 4.)

Oppilaitoksen järjestyssäännöt pätevät myös asuntolassa, mutta lisäksi asuntolatoiminnalle voidaan laatia omia sääntöjä viihtyvyyden ja turvallisuuden takaamiseksi. Valvontavastuu asuntoloiden turvallisuudesta ja toiminnasta on oppilaitoksilla. (Laki ammatillisesta koulutuksesta 80. §–93. §, 103. §.) Yleisimmin tehtävään on palkattu asuntolatoiminnasta vastaava henkilö, joka valvoo toimintaa ja on lisäksi tukena asuntolassa asuville nuorille ja järjestää vapaa-ajan toimintaa, mutta toisaalta valvontaa voi suorittaa myös vartiointiliike (Pirttiniemi 2009, 117, 119). Asuntolassa voi työskennellä eri nimikkeillä, kuten palveluohjaaja, asuntolaohjaaja tai asuntolavalvoja, mutta opinnäytetyössä käytämme selkeyden vuoksi termiä asuntolaohjaaja.

Tällä hetkellä Suomessa lain mukaista asuntolatoimintaa järjestää noin 70 toimijaa, ja lukuvuoden aikana asuntoloissa asuu noin 10 000 asukasta. Oppilaitoksen tarjoamalla asuntolatoiminnalla onkin tärkeä rooli koulutuksen saavutettavuuden näkökulmasta. (Opetushallitus 2020, 5.) Noin 30 prosenttia asuntolassa asuvista keskeyttäisi opinnot, mikäli heillä ei olisi asuntolapaikkaa (Vehviläinen 2012, 55). Opiskelijat ovat myös kohtalaisen tyytyväisiä asuntoihin. Opetushallituksen tekemän kyselyn mukaan asuntoloissa asuvat opiskelijat antoivat kouluarvosanaksi 7,55 yleisestä tyytyväisyydestä kysyttäessä. Tyytymättömyyden syitä olivat muun muassa vaikuttamismahdollisuuksien ja tasa-arvon puute, huono sosiaalinen ilmapiiri, järjestyssäännöt sekä rakennusten kunto. Kyselyssä nousi esille toive yhdessä tehdyistä pelisäännöistä ja vaikuttamismahdollisuuksista, millä saataisiin luotua me-henkeä. (Opetushallitus 2016, 24–25.) Lisäksi laadukkaan ja toimivan asuntolan takaamiseksi on hyvä huomioida erilaisia asioita. Asuntolapaikat tulee myöntää yhdenmukaisin perustein, kuten aiemmin mainittu. Asuntolan yhteisöllisyydellä on suuri merkitys viihtyisyyteen ja turvallisuuteen. Yhteiset säännöt ja toimintatavat luovat turvaa ja läpinäkyvyyttä toimintaan, tässä on myös tärkeää oikeanlainen tiedotus kaikkien sidosryhmien välillä. Osaavien ohjaajien läsnäolo ja tuki tuo asukkaiden elämään turvallisia aikuisia. Toimivassa asuntolassa tehdään myös moniammatillista ja monialaista yhteistyötä, ohjaajat ja oppilaitoshenkilökunta mukaan lukien. (Opetushallitus 2020, 6.)

3.2 Asuntola nuoren kotina

Asuntolapaikat on tarkoitettu ensisijaisesti nuorille, alle 18-vuotiaille opiskelijoille, joilla on tarve asunnolle opintojen ajaksi. Asunnon tarpeen syitä voivat olla matka oppilaitokseen, erilaiset sosiaaliset tai sairauteen liittyvät syyt. (Opetushallitus 2020, 7; Vehviläinen 2012, 15.) Nuoruusikään kuuluu kehitys- ja kasvuhaasteita kokonaisvaltaisesti niin fyysisesti, psyykkisesti kuin sosiaalisesti, ja erot yksilöiden välillä voivat olla huomattaviakin (Aaltonen ym. 2003, 18, 51). Koska asukkaat ovat pääsääntöisesti nuoria, heille tarjotaan tukea arjen hallinnassa, itsenäistymisessä sekä opinnoissa. Asuntola on näiden taitojen harjoitteluun tärkeä paikka. Asuntolassa pyritään itsenäiseen ja omatoimiseen elämään, arjen askareet itse hoitaen. Vapaa-aika on olennainen osa asuntolatoimintaa, joten on tärkeää tarjota erilaisia tapoja sitä viettää. Tähän

tarpeeseen vastakseen oppilaitokset tekevät myös moniammatillista yhteistyötä eri toimijoiden kanssa, kuten kunnan nuoriso- ja liikuntatoimen. (Opetushallitus 2020, 5, 10.)

Asuntola tarjoaa nuorelle mahdollisuuden päästä haluamaansa koulutukseen ilman pitkiä koulumatkoja tai suurempaa taloudellista painetta. Asuntolatoiminta koskettaa opiskelijoiden lisäksi huoltajia, asuntolahenkilökuntaa sekä oppilaitoksen toimijoita. Toiminnan keskeisenä tavoitteena on tukea asukkaan opintojen kulkua ja arjessa selviytymistä. (Opetushallitus 2020, 13; Virtanen 2018, 4.)

Ågren (2020, 15) selvitti toisen asteen opiskelija-asuntoloissa asuvien nuorten näkemyksiä asuntolatoimintaan liittyen. Kyselyn mukaan heille tuntuu olevan erityisen tärkeää mahdollisuudet vaikuttaa toiminnan sisältöön, kuulluksi tuleminen, ja että heidän ideansa kuullaan ja otetaan huomioon suunniteltaessa toimintaa nuorten näköiseksi. Tärkeäksi nousi myös sosiaalinen aspekti: ajanvietto kavereiden kanssa sekä uusiin ihmisiin tutustuminen. Lisäksi Ågrenin (2020, 17) tutkimuksessa esille nousi yhtenä esteenä nuorten osallistumiselle toiminnan järjestämiseen kiinnostuksen ja motivaation puute. Nuoret kuitenkin haluavat mahdollisuuden päästä vaikuttamaan ja suunnittelemaan toimintaa. Toiminnan kehittämiseen osallistuminen lisää omistajuutta, jonka on todettu edistävän nuorten osallistumista ja kiinnittymistä toimintaan. Opetushallituksen laatimassa kyselyssä tulokset olivat hyvin samankaltaisia: siinä opiskelijoiden osallisuuden ja oman vastuun kehittäminen nousi kuitenkin kaikkein tärkeimmäksi asiaksi (Vehviläinen 2012, 34).

4 OSALLISUUS OPISKELIJA-ASUNTOLASSA

4.1 Osallisuus

Osallisuuden määrittelyyn vaikuttaa konteksti, jossa sitä tarkastellaan. Yleisesti osallisuus nähdään positiivisena käsitteenä, minkä vastaparina on osattomuus tai syrjäytyminen (Nuoret ja osallisuus s.a.). Esimerkiksi koulutuksen ulkopuolella oleva nuori henkilö voi kokea osallisuutta kuulumalla harrasteyhteisöön, mutta yhteiskunnan puolelta hänet voidaan katsoa osattomaksi. Määrittely tarkasti yhdellä tapaa on vaikeaa. Oikeus osallisuuteen määritellään useassa eri laissa, kuten nuorisolaissa, jonka tavoitteena on edistää nuorten

osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia, sekä tukea tasapainoista kasvua, yhteisöllisyyttä ja oikeuksia toteuttaa itseään (Nuorisolaki 2. §).

Osallisuutta tarkastellaan usein kolmelta eri tasolta; yksilö, yhteisö ja yhteiskunta. Yksilötasolla osallisuus ilmenee esimerkiksi kokemuksena, joka syntyy kuuluvuuden tunteesta itselle merkitykselliseen ryhmään tai yhteisöön. Yhteisössä osallisuus ilmenee tasavertaisuutena ja arvostuksena sekä mahdollisuutena vaikuttaa yhteisössään. Yhteiskunnan tasolla osallisuus näkyy mahdollisuuksina ja oikeuksien toteutumisena sekä osallistumisena politiikkaan. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2020.)

Osallisuus on osa hyvinvointityötä, näin ollen osallisuutta voidaan tarkastella Erik Allardtin 1976 klassisen teorian hyvinvoinnin ulottuvuuksien mukaan. Hyvinvointi rakentuu kolmen eri ulottuvuuden kokonaisuudesta, jotka ovat elintaso (*having*), yhteisyysuhteet (*loving*) ja itsensä toteuttaminen (*being*). Osallisuudella ja yhteisöön kuulumisella on yhteys näihin kaikkiin ulottuvuuksiin. (Gretschel ym. 2012, 17.) Esimerkiksi asuntolayhteisössä osa-alueita voi jaotella: turvallisuus ja ruoka (*having*), vertaisuhteet ja asuntolan henkilökunta (*loving*) sekä vaikuttamismahdollisuudet toimintaan ja vapaa-ajanvietto (*being*).

Osallisuus rakentuu osallistumisen mahdollisuuksista niin poliittisissa, sosiaalisissa, kulttuurisissa kuin taloudellisissa toiminnoissa. Yhteisön ja yksilön osallisuus ei siis ole vain poliittista vaikuttamista, vaan myös sosiaalista ja kulttuurista toimintaa kuten yhteiset virkistytymistilaisuudet tai harrastusmahdollisuudet. (Gretschel ym. 2012, 22.)

Erään jaottelun mukaan osallisuus on johonkin liittymistä, suhteissa olemista, johonkin kuulumista, sekä yhteisyyttä. Osallisuus on osallistumista ja osallistamista. Se on myös kaiken edellä mainitun järjestämistä ja toimintaan saattamista. (Isola ym. 2017, 4.) Osallisuus ei ole yksilön pysyvä ominaisuus tai tila, mikä voidaan saavuttaa, koska sen aste vaihtelee elämäntilanteiden mukaan. Vaihtelua tuottaa myös eri elämänvaiheet, kuten nuoruus tai vanhuus. (Era & Koskimies 2013, 15.)

4.2 Asuntolatoimikunta osallisuuden tukijana

Osallisuutta edistetään asuntolassa ryhmäytymisellä ja vapaa-ajan toiminnalla, sekä yhteisen arvopohjan ja sääntöjen luomisella. Tukea osallisuudelle pyritään luomaan ympäri koko lukuvuoden. (Virtanen 2018, 10.) Osallisuudessa keskeistä on myös oppia ja ymmärtää omien valintojen vaikutus ympäristössä (Nuoret ja osallisuus s.a.).

Opinnäytetyössä asuntolatoimikunnalla tarkoitetaan asuntolan asukkaista koostuvaa ryhmää, joka edustaa koko asuntolan yhteisöä, ja on mukana asuntolaa koskevissa päätöksenteoissa asuntolaohjaajan ja oppilaitoshenkilökunnan kanssa (Airaksinen ym. 22). Asuntolatoimikunta voi tukea nuoren kokemusta kohdatuksi tulemisesta ja hänen itsenäisen toimijuutensa vahvistumista. Asuntolatoimikunta tarjoaa mahdollisuuden yhteisöllisen kulttuurin rakentamiseen ja osallisuuteen. Asukkaille luodaan mahdollisuus vaikuttaa siihen, millainen asumisympäristö asuntola on. Toiminnalla saadaan nuorten näkökulmaa esille viihtyisyyteen ja toimintaan sekä yhteisiin sääntöihin ja toimintaperiaatteisiin liittyen.

Asukasvaihtuvuus on vuosittaista, joten on tärkeää olla keino, jolla pystytään luomaan yhteisöllisyyttä ja pitämään asuntolayhteisön hyvinvointia yllä. (Opetushallitus 2020,10.) Asuntolatoimikunta on yksi keino nuorille vaikuttaa ja kehittää omaa asumis- ja oppimisympäristöään. Lisäksi se voi olla väylä asuntolan viihtyvyyden ja vetovoimaisuuden kehittämiseen.

5 KEHITTÄMISPROSESSI

5.1 Kehittämisen kohde ja tavoite

Opinnäytetyön kohteena oli toisen asteen ammattiopistojen asuntolatoimikuntatoiminta. Kehittämisympäristönä toimivat Samiedun ja Esedun ammattiopistojen asuntolat. Kahteen asuntolaan päädyttiin, jotta saataisiin laajempi ja monimuotoisempi toimintaympäristö kehittämistyölle.

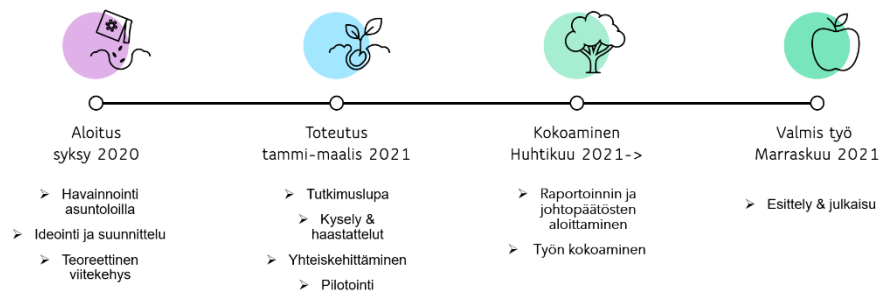
Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli kehittää asuntolatoimikuntatoimintaa nuoria kiinnostavammaksi ja osallisuutta tukevaksi toisen asteen opiskelija-

asuntoloissa. Opinnäytetyön tuotoksena syntyi ”Mikä ihmeen asuntolatoimikunta? – vinkkilista asuntolatoimikunnan järjestämiseen asuntolassa”. Tuotos on tarkoitettu asuntolaohjaajille toiminnan aloittamiseen sekä nuorten itsenäisen asuntolatoimikunta toiminnan tukemiseen. Vinkkilista sisältää esimerkkejä ja työkaluja toiminnan toteuttamiseen, joita ideoimme ja testasimme nuorten kanssa.

5.2 Kehittämisen prosessin toteutus

Opinnäytetyön toteutus ajoittui syksy 2020 ja marraskuu 2021 väliselle ajankaksolle (kuva 1). Opinnäytetyö aloitettiin tutustumalla aiheesta koskevaan kirjallisuuteen sekä tutustumalla asuntolatoimintaan paikan päällä syksyllä 2020. Tutkimuslupa hankittiin tammikuussa 2021, minkä jälkeen päästiin toteuttamaan kehittämistoimenpiteet: kysely ja haastattelut, yhteiskehittäminen ja pilotointi.

AIKATAULU KITEYTETTYNÄ

Kuva 1. Opinnäytetyön aikataulu kiteytettynä

Kehittämisen otteena sovellettiin palvelumuotoilua, jonka keskiössä on käyttäjärhmiä ja toimintaympäristön tarpeiden ja mahdollisuuksien ymmärtäminen. Käyttäjärhmiä kanssa ideoidaan, toteutetaan, testataan ja arvioidaan tuotosta läpi koko prosessin. Lisäksi hyödynnetään luovia menetelmiä, visuaalisuutta sekä nopeaa kokeilukulttuuria. (Sivistystoimen työkalupakki palvelumuotoiluun s.a., 5; Miettinen 2011, 32–33.) Palvelumuotoilun menetelmät sopivat opinnäytetyöhön, sillä nuoret ja asuntolaohjaajat haluttiin aktiiviseksi osaksi prosessia, jotta lopputuotos vastaisi heidän tarpeisiinsa. Nuorien ja asuntolaohjaajien osallistumisella kehittämisen prosessiin saatiin relevanttia tietoa tarpeista

ja mahdollisuuksista (Miettinen 2011, 23). Harjoitteet, joita käytettiin, olivat sovellettuja yhteisöpedagogikoulutuksesta ja metodikirjallisuudesta (Sivistystoimen työkalupakki palvelumuotoiluun s.a.; Interaction Design Foundation s.a.; Liite 2).

Arviointia suoritettiin läpi koko kehittämisprosessin, ja se huomioitiin osana jokaista vaihetta. Arviointimenetelminä käytettiin palautekeskusteluja ja -kyselyä sekä havainnointia. Palautekeskusteluja, joissa pyydettiin arviointia toiminnasta, käytiin nuorten ja asuntolaohjaajien kanssa jokaisen toimenpiteen jälkeen. Lisäksi käytiin keskusteluja työn tilaajan kanssa toteutusvaiheessa muutamia kertoja. Kehittämistyön etenemisen kannalta oli tärkeää saada palautetta mahdollisimman reaaliaikaisesti ja tasaisesti koko prosessin ajan.

Opinnäytetyö toteutettiin parityöskentelynä. Ohjauksellisissa tuokioissa jaettiin tehtävät, jotta havainnot saatiin kahdella eri tavalla. Kun toisella oli päävastuu ohjauksesta ja toisella dokumentoinnista ja havainnoinnista, saatiin laajemmat havainnot ja pystyttiin myös itsearvioimaan toimintaa paremmin. Muut toimenpiteet kuten mainonta, yhteydenpito yhteistyötahojen ja tilaajan kanssa toteutettiin yhteisvastuullisesti.

5.2.1 Toimenpide 1: Kysely nuorille sekä asuntolaohjaajien teemahaastattelut

Tutustuimme asuntolatoimintaan ja nuoriin paikan päällä asuntoloissa syksyllä 2020. Teimme tällöin havaintoja sekä keskustelimme nuorten ja ohjaajien kanssa asuntolatoiminnasta ja kehittämiskohteista. Lisäksi keskustelimme havainnoistamme hankkeen kanssa. Keskustelujen pohjalta nousi tarve kartoittaa laajemmin olemassa olevaa toimintaa sekä mahdollisuuksia toiminnan toteutukselle. Tämän pohjalta päädyimme toteuttamaan kyselyn (liite 1) nuorille ja haastattelut ohjaajille. Tarkoituksena oli saada laajempi kuva asuntolatoiminnasta sillä hetkellä ja kartoittaa millainen kehittämisympäristömme on.

Havaitsimme tutustumiskäynneillä, että nuorien oli vaikea kertoa omaa mielipidettään pelkän keskustelun kautta. Vastaukset kysymyksiin olivat pitkälti ”en mä tiedä” tai vastauksia kierreltiin ja kaarreltiin. Samalla teimme havainnon, että nuoria on ilta-aikaan asuntolassa paikalla vaihtelevasti eikä heitä näkynyt

vapaa-ajantiloissa. Näistä syistä valitsimme kyselyn toteutustavaksi anonyymien Webropol-verkkokyselyn, sillä se on riippumaton ajasta ja paikasta. Anonyymilla kyselyllä pyrimme lisäämään todennäköisyyttä vastata kyselyyn rehellisesti ja vapaasti ilman ulkopuolista painetta. Pyrimme verkkokyselyllä saamaan suuremman vastausmäärän. Koska kysely oli suunnattu nuorille, otimme huomioon jo suunnitteluvaiheessa todennäköisimmät käyttömuodot: puhelimen ja tietokoneen.

Ennen kyselyn toteuttamista lähetimme kyselytutkimuksesta tiedotteen nuorten vanhemmille Wilma-viestillä, jossa pyysimme vastaamaan, jos nuori ei saa osallistua kyselyyn. Lisäksi testasimme kyselyn ymmärrettävyyttä verrokinuorilla ja näistä testauskerroista tulleiden palautteiden mukaisesti muokkasimme lopullista kyselyä.

Pyrimme houkuttelemaan nuoria vastaamaan kyselyyn järjestämällä iltakahvivilaisuuden asuntolan vapaa-ajantiloissa, missä markkinoimme kyselyä sekä esittelimme samalla itsemme ja kehittämistyömme. Tällä pyrimme lisäämään myös osallistumisinnostusta jatkoa ajatellen. Samiedun ja Esedun asuntoloiden koronarajoitukset vaikuttivat illan järjestämiseen, koska henkilömäärää yhteisissä tiloissa oli rajoitettu. Tämä osaltaan vaikutti myös osallistujamäärään. Iltakahvivilaisuuksissa tapasimme nuoria melko vähän. Heikohkon osallistumismäärän vuoksi pidensimme kyselyn vastausaikaa ja jätimme tiedotteen kyselystä asuntoiloihin vielä viikoksi. Pidenetty vastausaika kannatti ja loppuen lopuksi kyselyyn saimme kiitettävän määrän ($n = 27$) vastauksia. Vastajia oli melko tasaisesti jokaisen vuoden opiskelijoista.

Kyselyssä kysymykset olivat Likertin 5-portaisen asteikon mukaisia eli asteikolla ei laisinkaan–hyvin paljon (liite 1). Lisäsimme myös avoimen osion, koska kaikkea tietoa ei välttämättä saada suljetuilla kysymyksillä. Avoin osio oli lomakkeen viimeinen kysymys, missä vastaajan oli mahdollista kertoa omin sanoin asuntolatoiminnasta.

Kyselylomakkeen analysointia teimme yleisellä tasolla, sillä tavoitteena oli kartoittaa lähtötilannetta. Kyselytutkimuksen toteutuksen jälkeen kävimme sen läpi ensin asuntolakohtaisesti, jonka jälkeen vertasimme saamiamme vastauksia toisiinsa ja teimme yhteenvedon kyselylomakkeiden sisällöstä.

Kyselyn yhteenvedossa ilmeni nuorten tarve yhteiselle toiminnalle sekä halukkuus osallistua asuntolan toimintaan. Asuntoloiden välillä oli havaittavissa joi-tain eroja siinä, miten tärkeäksi yhteistoiminta ja vaikuttamismahdollisuudet koettiin. Vastausten perusteella nuorilla oli tietoa heidän vaikuttamismahdolli-suuksistaan asuntolatoimintaan liittyen. Nuoret kokivat, että heidän mielipidet-tään kysytään ja kuullaan vaihtelevasti. Vastauksissa osin korostui kuulluksi tulemattomuus.

Kyselyn lomassa käydyissä keskusteluissa nousi esille nuorten turhautuminen asioiden etenemistä kohtaan: ehdotukset eivät tunnu etenevän ajatustasolta konkretiaan, eikä niitä käydä julkisesti ja perustellusti läpi. Eniten turhautu-mista aiheutti tietämättömyys asioiden tilasta sekä niiden kesken jättäminen.asioista, joita ei voida hetkessä päättää, on tärkeää saada myös väliaika tie-toja. Prosessin tyssääminen siis aiheuttaa turhautumista eikä kannusta osal-listumaan toiminnan suunnitteluun ja kehittämiseen. Kyselyn sekä aiempien havaintojen perusteella vaikuttamis- ja osallistumismahdollisuuksien sekä toi-mintatapojen selkeyttäminen olisi hyödyllistä.

Asuntolan ohjaajien teemahaastatteluihin tarkoituksena oli saada työntekijän näkökulma asuntolan toiminnasta ja kehittämismahdollisuuksista (Hirsjärvi & Hurme 2000, 47). Haastattelimme kahta asuntolassa työskentelevää ohjaajaa. Haastattelut toteutimme asuntolakäynneillä tammi–helmikuussa 2021.

Ohjaajien mukaan asuntoloissa nuorille tarjotaan mahdollisuutta vaikuttaa toi-mintaan. Haastattelu hetkellä väylä oman ehdotuksen esille tuomiseen oli sen kertominen suoraan asuntolaohjaajalle. Asuntolan vapaa-ajan toiminnan to-teutus ja suunnittelu oli pitkälti ohjaajien harteilla. Tähän ohjaajat toivoivat jon-kinlaista muutosta. Nuorten osallisuuden tukeminen tarkoitti tässä kohtaa oma-aloitteisuuden harjoittamista. Nuorien osallistuminen esimerkiksi vapaa-ajan toiminnan toteuttamiseen ja ideointiin oli melko vähäistä tai sitä ei ollut ol-lenkaan.

Kysely ja haastattelut vahvistivat kehittämistyömme tarvetta ja osoitti sille suuntaa, johon asuntolatoimikunta toimintaa tulisi kehittää. Päälinjoiksi nousivat asioiden selkeys ja läpinäkyvyys, sekä nuorten osallistuminen heille suunnatun toiminnan rakentamiseen.

5.2.2 Toimenpide 2: Ideailta-yhteiskehittämisspaja

Kyselyn toteutuksessa huomasimme, että nuoria oli haastava aktivoida osallistumaan toimintaan heidän vapaa-ajallaan. Tämän vuoksi päädyimme toteuttamaan yhteiskehittämiskerran toiminnallisen pajan muodossa. Toiminnallisen muodon koimme olevan mieluisin toteutustapa nuorille heidän kanssaan käyttyjen keskustelujen sekä ohjaajien haastattelujen pohjalta. Yhteiskehittämissyömuodossa toimimme avoimessa ja kannustavassa ilmapiirissä tasavertaisina osallistujina (Aaltonen ym. 2016). Osittain otimme fasilitaattorin eli sivusta seuraajan roolin antaaksemme enemmän tilaa nuorten ajatuksille, ilman johdattelua. Markkinoimme yhteiskehittämistä nuorille Ideailtana, joissa rennon kahvin juonnin lomassa suorittaisimme yhdessä toiminnallisia tehtäviä. Koronarajoitusten takia jouduimme kuitenkin toteuttamaan pajat eri tavoin asuntoloissa.

Ideailta-pajat toteutettiin helmikuun alussa, ja suunniteltu kesto oli noin 1–1,5 tuntia. Pajojen tarkoituksena oli nuorten kanssa yhdessä ideoida sekä suunnitella asuntolatoimikuntaa ja sen toimintamuotoa. Ideailta-pajat olivat suunnattu ainoastaan nuorille. Tavoitteena oli nostaa nuorten ääni kuuluviin ja saada heidät aktivoitua mukaan kehittämään heille suunnattua miellyttävää toimintaa asuntolaan.

Samiedun asuntolalla paja toteutui asuntolan vapaa-ajan tilassa. Paikalle saapui muutamia nuoria. Aloitimme toiminnan esittelemällä itsemme ja illan teeman kahvin lomassa. Orientaatioharjoitteina käytimme kysymysjanaa sekä mitä kuuluu tänään- tehtävää. (Liite 2.) Pyrimme matalan kynnyksen toiminoilla luomaan avointa ilmapiiriä sekä rohkaisemaan keskusteluun ennen työpajan varsinaista päätehtävää, joka antoi kehittämistyömme kannalta olennaisinta tietoa.

Valitsimme huonoin mahdollinen idea -menetelmän päätehtäväksi, sillä halusimme poistaa nuorilta painetta keksiä ideoita. Nimesimme toiminnan Paskimaksi mahdolliseksi ideaksi, koska se toi meitä lähemmäksi nuoria. Kun paine keksiä hyviä ideoita poistuu, on helpompi tuoda esille hulluimpia ja hölmöimpiäkin ideoita nolostumatta. (Interaction Design Foundation s.a.) Pyrimme rentouttamaan tilannetta vielä lisää käyttämällä kakkaemoji ja Cool emoji muistilappusia (kuva 2).

Kuva 2. Paskin mahdollinen idea -menetelmän tuotoksia

Tehtävänä nuorilla oli kirjata asioita, jotka tekisivät heidän mielestään asuntolatoimikunnasta ja sen toiminnasta surkeimman mahdollisen. Annoimme nuorille tueksi apukysymyksiä toimintaan liittyen, jotta heidän olisi helpompi lähteä toteuttamaan tehtävää. Kun surkein idea oli saavutettu, aloimme yhdessä ryhmän kanssa keskustellen tutustua ideoihin, ja kääntää niitä positiiviseksi. HavaitSIMME harjoitteen hyväksi tavaksi saada kontakti nuoriin. Saimme tällä tavalla nuorilta ideoita esille sekä pystyimme varmistamaan, että ymmärsimme heitä oikein.

Koronatilanteesta johtuen jouduimme muokkaamaan pajan toteutustapaa ja sisältöä Esedun kohdalla. Koimme kuitenkin tarpeelliseksi saada myös näiden nuorten ääni kuuluviin. Päädyimme ratkaisuun, jossa kävimme soluhuoneistoissa tapaamassa nuoria, vapaa-ajantilojen sijaan. Muuttuneen tilanteen vuoksi päätimme toteuttaa vain toimivaksi todetun Paskin mahdollinen idea -menetelmän.

Kummallakin tavalla toteutetut pajat olivat onnistuneita ja saimme tietoa siitä, millaista asuntolatoimikuntatoiminnan tulisi nuorten mielestä olla. Esimerkiksi jos nuoresta surkein mahdollinen muoto toiminnalle oli sisällä kokoustaminen, pohdimme yhdessä ratkaisua vaihtoehtoisista paikoista toteuttaa toimintaa, kuten ulkona laavulla. Pohdimme myös esille tulleita osallistumisinnokkuuteen liittyviä pointteja, kuten sopivaa kellonaikaa ja toiminnan pituutta. Motivoivaksi tekijäksi paikalle saapumiselle nousi muun muassa kahvitarjoilu, toimintaympäristö sekä mahdollisuus oikeasti vaikuttaa asuntolatoiminnan sisältöön. Tästäkin vaiheesta puhututti edelleen turhautuminen toimintatapojen ja asioiden kulun epäselvyyttä kohtaan.

Nuorten toiveena oli, että asuntolatoimikunnassa ei ”pönötettäisi” eikä toiminta olisi jäykkää, vaan enemmän luovaa ja innostavaa tekemistä. Jonkinlaisia yhteisiä pelisääntöjä peräänkuulutettiin toiminnan sujuvuuden puolesta. Pajassa nousi myös esille, ettei asuntolatoimikuntatoiminta tai kokoustaminen ole niin tuttua suurimmalle osalle. Pajojen jälkeen keskustelimme asuntolaohjaajien kanssa siitä, missä määrin voimme esille nousseita asioita toteuttaa pilotointivaiheessa, kuten esimerkiksi tulevan toimintakerran tilat, aika sekä tarjoilu.

5.2.3 Toimenpide 3: Pilotointi 1.0, asuntolatoimikunnan testi-ilta

Kolmantena toimenpiteenä oli tarkoitus pilotoida asuntolatoimikuntaa kyselyn, haastattelujen ja Ideailta-pajojen kautta saadun tiedon pohjalta. Aloittaessamme pilotoinnin suunnittelua huomasimme, että tässä vaiheessa olisi hyödyllisempää testata joitakin aiemman tiedon pohjalta kehittämiämme toimintatapoja käytännössä kuin pitää varsinainen kokous. Huomasimme, että suunniteltu sisältö oli liian laaja suhteessa käytettävään aikaan. Emme olisi voineet huomioida nuorten aiemmin esille nostamaa aikarajaa toiminnalle, joka oli noin tunti. Tämän takia päädyimme varsinaisen asuntolatoimikunnan kokouksen sijaan järjestämään testi-illat helmikuun puolella välissä.

Teimme toimintaa markkinoidessamme virheen, sillä jakamistamme mainokista sai kuvan asuntolatoimikunnan oikeasta kokouksesta ja pilotoinnista, harjoituskokouksen sijaan. Tämä aiheutti pientä hämmennystä toimintaan osallistuneiden nuorten sekä ohjaajien keskuudessa, ketkä olivat saapuneet

paikalle odottaen täysivaltaista asuntolatoimikunnan kokousta, jossa ratkottaisiin asuntolan asioita. Jouduimme painottamaan ja korjaamaan tätä virhettä testi-illassa, jotta nuorille ei jäänyt väärää kuvaa asuntolatoimikunnan toiminnasta. Esimerkiksi tunnetta siitä, että asioita ei ratkaista tai viedä eteenpäin.

Testi-illat aloitimme käymällä lävitse kokoustamiseen liittyvää sanastoa kehittämämme Kokoussanasto tutuksi -pelin avulla, jolla kokoussanastoa voisi tehdä tutummaksi yhteistoiminnallisessa muodossa. Päädyimme tähän ratkaisuun aiemmin tekemämme havainnon perusteella nuorten heikosta kokoustuntemuksesta. Pelin tarkoituksena oli saada nuoret tutustumaan kokoussanastoon sekä avata keskusteluyhteyttä nuorten välille. Peli toimi ryhmätyönä, jossa pelikortit jaettiin osallistujien kesken sattumanvaraisesti. Tarkoituksena oli löytää parit kuvien ja tekstien kesken. Ratkaistakseen pelin täytyi nuorten keskustella ja tehdä yhteistyötä.

Pelin jälkeen nuoret valitsivat korteista kokousroolit testi-iltaan ja harjoitimme kokoustamista seuraavissa tehtävissä. Ensimmäiseksi aloitimme tutustumalla erilaisiin äänestystapoihin ja mietimme, mikä olisi nuorten mielestä toimiva tapa äänestää aisoista asuntolatoimikunnan kokouksissa. Lopulta päädyimme äänestämistapaan, jossa jokaisella nuorella on vihreä ”kannatan”- ja punainen ”en kannata” -kortti. Näin nuoret kokivat äänestämisen ja ääntenlaskijan työn helpoimmaksi, miellyttävimmäksi sekä nopeimmaksi.

Seuraavaksi pohdimme nuorten kanssa eritapoja tuoda mielipiteensä esille, perustella ja päättää asioista. Päädyimme toteuttamaan esimerkkitehtävän, jossa nuoret pääsivät harjoittelemaan näitä asioita käytännössä. Tämän tehtävän tarkoituksena oli vastata ohjaajien toiveeseen nuorten oma-aloitteisuuden ja toimijuuden tukemiseen sekä nuorten toiveeseen asioiden etenemiselle ja läpinäkyvyydelle.

Esimerkkitehtävänä oli tapahtuman järjestäminen, missä nuoret saivat tuoda ideoitaan ja mielipiteitään esille, perustella niitä sekä päättää yhdessä asiasta ja jatkotoimenpiteistä. Valitsimme tämän tehtäväksi, sillä se oli monipuolinen, konkreettinen ja toivottu. Lisäksi tehtävän pystyi käsittelemään loppuun asti yhdellä kerralla, ja näin nuoret saivat kokemuksen asioiden etenemisestä ja

loppuun saattamisesta. Ajankäytön vuoksi toteutimme tehtävän kevennettyinä versiona. Tehtävää tehdessä havaitsimme, että nuorilla oli entuudestaan vähän kokemusta myös tapahtuman suunnittelusta ja järjestämisestä. Nuoret tarvitsivat tukea tehtävässä ja kävimme yhdessä läpi asioita, kuten budjetointi ja aikatauluttaminen, joita nuoret itsenäisesti eivät olisi ottaneet huomioon. He kuitenkin ilmaisivat innokkuutensa ja halukkuutensa tapahtumien järjestämiselle, ja tätä halusimme tukea kehittämistyössämme jatkossa.

Esimerkkitehtävän jälkeen nuoret ideoivat ja äänestivät aiheita varsinaista asuntolatoimikunnan kokousta varten. Lisäksi pohdittiin keitä kokoukseen olisi asiasisällön puolesta hyvä osallistua. Järjestettäisiinkö kokous pelkästään nuorten kesken, ohjaajan kanssa vai kutsuttaisiinko paikalle myös muuta oppilaitoksen henkilökuntaa. Nuorten toiveesta pelasimme illan päätteeksi bingoa.

Asuntolaohjaajat osallistuivat testi-ilta toimenpiteeseen, jotta pystyimme illan päätteeksi käymään palautekeskustelun, siitä millaiselta toiminta heidän silmiinsä näytti. Päädyimme antamaan asuntolaohjaajille seuraajan rooliin ja pitämään itsellämme aktiivisen ohjaajan roolin varmistuaksemme toiminnan suunnittelusta kulusta, koska testasimme kehittämiämme toimintatapoja.

Testi-illan päätteeksi nuoret olivat sitä mieltä, että noudatetaan melko perinteistä kokouskäytäntöä: avoin, selkeä ja yhdenmukainen toimintakäytäntö. Puhenvuoro tulisi pyytää, jotta ei puhuttaisi päällekkäin tai syntyisi yleistä hälinää. Asioista äänestettäisiin, jotta jokainen voi vaikuttaa. Päätetyistä asioista tulisi ilmoittaa kaikille asuntolassa asuville, jotta tiedon saavat myös muut kuin kokouksessa paikalle olleet. Nämä asiat nousivat esille jo Ideailta-pajoissakin, mutta käytännön kokeilun kautta vahvistui näkemys siitä, millaisia toimintatapoja nuoret haluavat.

Havainnoimme testausta sekä kävimme palautekeskustelun osallistujien kanssa testi-illan päätteeksi ja saimme nopeasti tietää, mikä toimi ja mikä ei sekä mitä kannatti kehittää edelleen (Tuulaniemi 2011, 230–231). Nuorten ja ohjaajien antamassa palautteessa korostui ajankäytönhallinta sekä Kokoussanasto tutuksi -peli. Ajankäyttö oli nuorten mielestä onnistunut, toimintaan jaksosi keskittyä ja asioista kiinnostua koko testi-illan ajan. Kokoussanasto tutuksi

-peli koettiin mukavaksi ja helpoksi tavaksi tutustua osittain vieraaseen aiheeseen. Yhteinen aktiviteetti illan päätteeksi oli yksi paikalle innostava tekijä. Kehittämisehdotukset liittyivät tiedottamiseen sekä toimintaympäristöön. Nuoret toivoivat selkeyttä tiedottamiseen ja markkinointiin. Toimintaympäristöltä toivottiin enemmän mukavuutta ja ei niin virallista ilmettä.

5.2.4 Toimenpide 4: Etäiltakahvit

Helmi–maaliskuun vaihteessa koronatilanne paheni Etelä-Savon alueella ja kiristyneiden rajoitusten takia emme päässeet enää asuntoloihin paikan päälle. Seurasimme tilannetta muutoksen toivossa maaliskuun loppua kohden, jolloin olisimme päässeet vielä paikan päälle. Rajoitusten jatkuessa päädyimme järjestämään tilanteen epävakauden ja aikataulullisten ongelmien vuoksi Etäiltakahvit maaliskuun loppupuolella.

Helmi-maaliskuun vaihteessa oli tarkoitus järjestää Ideailta 2 -paja sekä varsinainen asuntolatoimikunnan pilotointi. Ideailta 2 -pajassa olisimme syventyneet lisää aiemmin esille nousseisiin asioihin ja miettineet esimerkiksi asuntolatoimikunnalle toimivaa tiedotustapaa ja nimeä. Asuntolatoimikunnan pilotoinnissa olisimme järjestäneet varsinaisen kokouksen, joka olisi ollut vaikea toteuttaa halutulla tavalla verkkovälitteisesti. Kehittämistyön loppuun saattamisen kannalta oleellista materiaalia oli kertynyt riittävästi aiemmista toimenpiteistä eli kyselystä, Ideailta-pajoista sekä testi-illoista. Näistä syistä päädyimme toteuttamaan Etäiltakahvit Teamsin välityksellä, missä pystyimme vielä kysymään palautetta paikalle saapuvilta nuorilta sekä viemään yhteisen kehittämisprosessin päätökseen.

Toteutimme Etäiltakahvit kummallekin asuntolalle erikseen. Samiedun illassa paikalle ei saapunut yhtään nuorta. Esedun illassa paikalle saapui kolme nuorta. Markkinoimme tapahtumaa Wilma-viestin kautta, tämä ei nuorten saavutettavuuden kannalta ollut välttämättä paras keino. Etäiltakahveilla kysyimme nuorilta palautetta toteutuneista toimenpiteistä muutamalla kysymyksellä Mentimeterin kautta. Kysyimme kuulluksi tulemisesta ja järjestämistämme toiminnoista yleisesti. Palautekyselyn anti jäi vähäiseksi osallistujamäärän takia. Kyselyn vastaukset olivat positiivissävytteisiä ja nuoret kokivat tulleen kuulluiksi. Palautekysely oli pieni osa Etäiltakahvi kokonaisuutta,

sillä halusimme pitää tilaisuuden rentona viimeisenä tapaamisena. Pääpaino kallistuikin pelaillulle ja juttelulle nuorten kanssa. Juttelu oli enemmänkin kuulumisten vaihtoa kuin kehittämistyön eteenpäin viemistä, sillä nuorista oli tulkittavissa väsymys vallitsevaan etäaikaan. Illan päätteeksi kävimme myös paikalla olleiden asuntolaohjaajien kanssa lävitse kehittämisprosessin aikana nousseita asioita ja jaoimme vinkkejä, esimerkiksi mainosten tekemiseen ja tulevien tapahtumien ideointiin. Kehittämistyön kannalta etäiltakahveissa tärkeintä oli saada jonkinlainen lopetus prosessille sekä nuorten että asuntolaohjaajien kanssa, ja vastata nuorten toiveeseen asioiden loppuun viemisestä.

6 TUOTOS

Toimenpiteiden kautta syntyi opinnäytetyön tuotos ”Mikä ihmeen asuntolatoimikunta? –Vinkkilista toiminnan järjestämiseen asuntolassa” (Liite 3). Tuotoksen avulla on mahdollista tukea nuorten osallisuutta asuntoloissa sekä herätellä nuorten kiinnostusta asuntolatoimikunta toimintaa kohtaan. Kehittämistyön aikana havaitsimme, että asuntolatoimikunta sekä toimikuntatoiminta yleisesti olivat vierasta nuorille. Havaintomme mukaan nuoret tarvitsevat varsinkin toiminnan aloittamisessa ohjaajan tukea, minkä vuoksi päädyimme tuotoksessa muotoon, missä on tukimateriaalia sekä ohjaajalle että nuorille. Vinkkilistaan koottiin konkreettisia esimerkkejä, joitaideoimme ja testasimme omassa kehittämistyössämme nuorten kanssa. Kaikkea vinkkilistan materiaalia emme saaneet kuitenkaan testattua asuntoloissa sellaisenaan, koska koronasta johtuvat aikataulumuutokset estivät sen. Tuotos tehtiin Canva-ohjelmalla.

Nuorten kiinnostusta asuntolatoimikuntatoimintaa kohtaan lisää aikaansaava sekä rento toimintaympäristö ja -kulttuuri, missä nuorten olisi helppo toimia. Nuorten toiveena oli, että päätöksenteko ja osallistuminen toimikunnan toimintaan on kaikille nuorille avointa, eikä erillistä edustajistoa tarvita. Vapaaehtoisuus, rento ja avoin ilmapiiri sekä oheistoiminta, kuten yhdessä pelaaminen tai kokoontuminen asuntolan ulkopuolisessa paikassa, lisää kiinnostusta sekä madaltaa kynnystä osallistua toimintaan. Rennompaa ilmapiiriä ja mukaan kutsuvaa toimintaympäristöä voi luoda myös erilaisella tarjoilulla tai vaikka teemailloilla. (Liite 3/3–4.) Myös tylsän tilan voi tarvittaessa muuttaa miellyttävämmäksi käyttämällä sitä toisin. Esimerkiksi luokkahuoneeseen voidaan

tuoda säkkituoleja sekä musiikkia. Sillä ettei ”pönötetä” vain pöydän ääressä, voidaan vaikuttaa yleiseen ilmapiiriin positiivisesti. Nuoret toivoivat selkeyden ja johdonmukaisuuden vuoksi jonkinlaisia perusraameja toiminnalle, kuten yhteisiä toimintatapoja ja -sääntöjä. Peruskokousraamien käyttökään ei haittaa, kunhan se ei muutu liian jäykäksi, sillä tiukat käytännöt tukahduttavat nuorten osallistumisintoa.

Asioiden tiedottamiskanaviksi (liite 3/5) esille nuorilta toiveena nousi fyysinen asuntolassa sijaitseva ilmoitustaulu, josta voi seurata päätettyjen asioiden kulua sekä toimintaa koskevia asioita. Myös sosiaalinen media koettiin osittain hyödylliseksi. Nuorten tavoittamiseksi onkin hyvä yhdessä pohtia, mikä toimii juuri kyseisellä ryhmällä. Asuntolan tiloissa voi tuoda mainosten muodossa esille, että asuntolatoimikunta toimintaa järjestetään ja lyhyesti samalla mitä se on ja mikä tarkoitus sillä on (liite 3/12).

Visualisoinnilla ja toiminnallisuudella saadaan heräteltyä uteliaisuutta, helpotettua keskittymistä ja kokonaisuuksien hahmottamista. Esimerkiksi visuaalinen kokousmuistio (liite 3/11) virittää toimintaan paremmin kuin tyhjä valkea paperi. Erilaiset toiminnalliset menetelmät, kuten puhepallo tai toiminnallinen tapa ideoida auttavat olemaan aktiivisesti läsnä. Kehittämistyössämme nuorten oli helpompi lähteä toimimaan ja ideoimaan, kun käytimme esimerkiksi kysymys jana -tehtävää tai Paskin mahdollinen idea -tehtävää.

Aluksi on hyvä tutustuttaa nuoret toimintaan ja sen mahdollisuuksiin (liite 3/6). Nuoret tarvitsevat tietoa ja raameja toiminnalle, joiden kautta he voivat omatoimisesti lähteä toteuttamaan toimintaa heille sopivalla tavalla. Omatoimisen toiminnan tukemiseen (liite 3/8) suunnittelimme Vinkkilistaan erilaisia esimerkkipohjia, kuten tapahtuman suunnitteluun. Pidettyämme testi-illan huomasimme, että testi-illan toteutuskaavalla voisi aloittaa asuntolatoimikunta ”kauden”, jolloin ensimmäinen tapaamiskerta toimisi tutustumisena ja orientaationa asuntolatoimikunta toiminnalle. Tällöin esimerkiksi käytettäisiin Kokoussanasto tutuksi -peliä (liite 3/8, 3/14–21) sekä pohdittaisiin yhteisiä sääntöjä.

Harmiksemme emme päässeet nuorten kanssa ideoimaan ja kehittämään asuntolatoimikunta toiminnalle houkuttelevampaa nimeä. Kehittämistyön aikana havaitsimme viitteitä siitä, että asuntolatoimikunta nimenä ei ole kovin

helposti lähestyttävä tai innostava. Saimme palautetta, että esimerkiksi yhteis-kehittämistuokiossa käyttämämme Ideailta-nimi voisi toimia paremmin ja madaltaa kynnystä osallistumiselle. Pohdittuamme asiaa päädyimme siihen, että paras nimi toiminalle syntyy osallistujilta itseltään, eikä ulkopuolelta. Asuntoloissa yhdessä keksitty nimi toiminnalle luo me-henkeä sekä tekee toiminnasta enemmän asuntolan nuorten näköisen ja lisää omistajuutta.

7 POHDINTA

Omalta osaltamme pyrimme jo nuorten kehittämistyöhön osallistumisesta tekemään heille kiinnostavaa ja osallisuutta tukevaa. Tässä onnistuimme valitsemalla tarkoituksen mukaiset menetelmät. Onnistuimme saattamaan työn loppuun myös koronarajoituksista huolimatta. Toki johtuen rajoituksista ja nuorten tavoittamisen vaikeudesta, saavutimme marginaali osan kohderyhmästä, jolloin voi myös pohtia olisivatko tulokset erilaiset suuremmalla ryhmällä.

Asuntolatoimikuntatoiminnan lähtökohtana on toimia kanavana nuorten äänelle asuntolatoiminnassa. Toiminnalla voidaankin tukea nuorten osallisuuden kokemuksia heidän lähiyhteisössään. Luomalla mielipiteiden ilmaisuun avoimen ja mahdollistavan ympäristön saadaan nuoria myös kiinnitettyä yhteisöön. Nuorelle on tärkeää saada kohdatuksi tulemisen tunne, ei siis riitä, että mielipidettä kysytään, vaan sitä täytyy myös kuunnella. Tämä asia nousi esille myös kyselyssämme, jonka teetimme nuorille. Lisäksi osallistumalla asuntolatoimikuntatoimintaan nuori voi vahvistaa vertaissuhteitaan sekä toteuttaa itseään ja näin ollen vaikuttaa kokonaisvaltaiseen hyvinvointiinsa (Gretschel ym. 2012, 17). Asuntolatoimikuntatoiminnassa pystyy myös harjoittelemaan ja kerrottämään tulevaisuutta varten tietoa ja taitoa, jotka lisäävät valmiuksia olla osallisena ja vaikuttamassa myöhemmin yhteiskunnassa.

Opetushallituksen (2016, 24–25) toteuttamassa kyselyssä asuntoloissa esille nousi tyytymättömyys muun muassa vaikuttamismahdollisuuksien puutteeseen, huonoon sosiaaliseen ilmapiiriin ja rakennusten kuntoon sekä toive yhdessä tehdyistä pelisäännöistä, joilla saataisiin luotua me-henkeä. Mielestämme toimivalla asuntolatoimikunnalla, missä nuorten ääni pääsee kuuluviin,

voidaan vaikuttaa paljonkin näihin asioihin sekä asuntolan viihtyvyyteen ja vetovoimaisuuteen. Toiminnan aloittamisessa ja kehittämisessä nuoret olisikin hyvä muistaa ottaa aktiivisesti mukaan yhdenvertaisina tekijöinä. Huomasimme itse, miten paljon nuorilla on ideoita ja innokkuutta osallistua kehittämiseen ja uuden kokeiluun, kun heille se mahdollistetaan ja heitä kuunnellaan.

Samalla kun nuorilta toivotaan omatoimisuutta ja aktiivisuutta, on yhtä lailla oppilaitoksen ja asuntolan henkilöstön oltava aktiivisia ja avoimia toimintaa kohtaan. Esimerkiksi oppilaitoksen henkilöstön tulisi osallistua tarvittaessa illalla kokoukseen nuorten aikataulujen mukaan. Joustavuutta tarvitaan kummaltakin osapuolelta, pelkästään nuoret eivät voi olla se joustava osapuoli. Toiminnasta keskustellessa tulisi huomioida myös taloudelliset asiat. Asuntolatoimikunnan toiminnassa olisi hyvä käyttää osallistuvan budjetoinnin menetelmää, minkä avulla nuoret voisivat yhdessä oppilaitoksen edustajan kanssa pohtia rahojen käyttöä (Repo 2020). Esimerkiksi jos nuoret haluaisivat järjestää pikkujoulut, he kävisivät keskustelua mahdollisesta budjetista, minkä jälkeen he sopisivat yhdessä sen käytöstä.

Havaitsimme, että hyvin pienilläkin asioilla on merkitystä mielikuvien luontiin toiminnasta. Jopa sanavalinnoilla, kuten huonoin idea vaihdettuna paskimpaan ideaan, saadaan erilainen vaikutus. Sanoilla voidaan virittää ja luoda tunnelmaa rennommaksi sekä tuoda asioita helpommin lähestyttäviksi kohde-ryhmälle. Asioista on puhuttava nuorten kielellä, nuorten osallisuutta tukien, jolloin he kokevat myös enemmän omistajuutta asiaa kohtaan. Puhuttaessa nuorten osallisuudesta ja aktiiviseen toimijuuteen kannustamisesta tulisi muistaa, että siihen kuuluu myös vastuunotto asioista. Nuorten kykyihin on luotettava ja heille annettava vastuuta toiminnasta. On annettava tilaa myös harjoittelulle ja epäonnistumisille. Yhdessä luoduilla raameilla ja avoimella ilmapiirillä mahdollistetaan turvallinen ja innostava toimintaympäristö. Parhaimmillaan nuoret itse pyörittävät toimintaa, johon ohjaaja ja oppilaitos osallistuvat tarvittaessa.

8 KEHITTÄMISEHDOTUKSIA TULEVAISUUTEEN

Asuntolatoimikuntatoiminta tapahtuu nuorten vapaa-ajalla, jolloin osallistuminen tämän kaltaiseen toimintaan ei välttämättä ole nuorilla ensimmäisenä mielessä. Pohtiessamme tapoja, joilla asuntolatoimikuntatoiminnasta tulisi sitouttavampaa ja kenties nuoria houkuttelevampaa, esille nousi asuntolatoimikunnan opinnollistaminen. Yleisesti ottaen nuoria on vaikea saada mukaan toimintaan, jos he kokevat, etteivät hyödy siitä mitään. Usein pelkkä vaikuttamismahdollisuus asioihin ei riitä. Opinnollistaminen voisikin olla yksi keino hyödyttävyyteen, mutta samalla sen voi nähdä tuovan toiminnalle lisää virallisuutta, mikä saattaa taas osaltaan karkottaa osaa nuorista pois toiminnasta. Lähde-täänkö toimintaa kehittämään virallisempaan suuntaan vai enemmän kerran kuussa tai viikossa tapahtuvaan rennompaan ja vapaampaan nuorten ja ohjaajan tapaamiseen?

Opinnäytetyömme aloitusvaiheessa oli jo puhetta oppivelvollisuuden laajenemisesta 18-ikävuoteen, ja tämä päätös astui voimaan elokuussa 2021 (Valtioneuvosto 2020). Oppivelvollisuuden laajeneminen voi joidenkin nuorten kohdalla tarkoittaa sitä, että opiskelupaikka otetaan vastaan hieman väkisin. Oppivelvollisuuden laajeneminen ja edelleen useammalle nuorelle pitenevät koulumatkat eivät ainakaan vähene, vaan asuntoloiden tarve kasvaa entisestään. Mietimme millaista vaikutusta sillä on asuntolatoimikunnan toimintaan ja kuinka asuntolatoimikunnan toiminnalla voidaan positiivisesti vaikuttaa opiskelijoihin. Mielekäs tekeminen ja sen myötä syntyvät sosiaaliset suhteet voivat kiinnittää nuoren niin asuntolaan kuin opintoihinkin. Toimivalla ja yhteisöllisellä asuntolalla voidaan tukea myös nuoren itsenäistymisen alkutaivalta.

Voisiko tulevaisuudessa asuntolatoimikunta olla laissa määrättyä toimintana, kuten opiskelijakunta? Opiskelijakunnassa voidaan toki käsitellä asuntolan asioita, mutta onko siellä paikalla asuntolassa asuvia nuoria tarpeeksi ja riittääkö aika kaikkeen? Silti asuntolatoimikunnan toiminnan monipuolisuuden ja kehittymisen puolesta yhteistyö esimerkiksi opiskelijayhdistyksien kanssa olisi harkinnan arvoinen ajatus. Voisiko yhteistyötä tehdä laajemminkin esimerkiksi nuorisovaltuuston kanssa?

Toimivalla asuntolalla voitaisiin houkutella nuoria paikkakunnalle ja näin lisätä oppilaitoksen sekä paikkakunnan vetovoimaa. Laajemmalla mittakaavalla kuntaa ajatellen asuntolan perustaminen pienemmällekin paikkakunnalle voisi olla todella hyödyllistä. Kunta voisi oman nuorisotyönsä kautta tehdä yhteistyötä myös asuntolan kanssa. Verkostoituminen ja yhteistyön luominen vaatii aktiivisuutta sekä paikallisen nuorisotoimen että asuntolaohjaajan ja koulutuksen järjestäjän osalta. Kuinka mahdollista olisi esimerkiksi nuorisotoimen järjestää teemailtoja asuntolaan? Tai asuntolan ja nuorisotoimen järjestää jonkinlainen tutustumiskäynti uusien opiskelijoiden kanssa kunnan nuorisotoimen palveluihin ja muihin nuorille kuuluviin palveluihin? Tai asuntolan ja nuorisotoimen järjestää yhteinen reissu esimerkiksi joululahja ostoksia varten? Tällaisten pienimuotoisten tapahtumien järjestely voisi olla helpompaa yhteistyönä, resursointiinkin voisi löytyä vastauksia helpommin. Matalan kynnyksen toiminnan tarjoaminen ja yhteistyö nuorisotoimen sekä asuntoloiden välillä luo tukiverkoston niin työntekijöille kuin myös nuorille. Kun työntekijät tietävät, missä kukin toimii ja miten, osaavat he tarjota tukea ja apua myös nuorelle tehokkaammin. Oppilaitosnuorisotyön kehittäminen voisi olla hyvä tapa saada luotua aiemmin mainittua yhteistyötä.

LÄHTEET

Aaltonen, M., Ojanen, T., Vihunen, R. & Vilén, M., 2003. Nuoren aika. 2. uudistettu painos. Helsinki: WSOY.

Aaltonen, S., Hytti, U., Lepistö, T. & Mäkitalo-Keinonen, T. 2016. Yhteiskehittäminen: kaikki siitä puhuu, mutta mitä se on ja miten siinä onnistua? WWW-dokumentti. Päivitetty 4.4.2016. Saatavissa: <https://www.utu.fi/fi/ajankoh-taista/uutinen/yhteiskehittaminen-kaikki-siita-puhuu-mutta-mita-se-on-ja-miten-siina> [viitattu 29.10.2021].

Airaksinen, K. Saine-Kottonen, A. Seppänen, J. Turenus, I. & Vuoto, H. s.a. Nuori tekee, ohjaaja tukee. Opas asuntolaohjaajalle. PDF-dokumentti. Saatavissa: https://arjenarkki.fi/sites/default/files/attachments/good_practices/asuntolaohjaajanmateriaali.pdf [viitattu 25.10.2020].

Era, T. & Koskimies, H. 2013. Mikä auttaa? Keskisuomalalaisten asiakkaiden arviointeja ammatillisesta kuntoutuksesta ja aktivoinnista. Teoksessa Era, T. (toim.) Osallisuus- oikeutta vai pakkoa? Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja 156. Jyväskylän ammattikorkeakoulu: 52–88. PDF-dokumentti. Saatavissa: https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/64153/JAMKJULKAISUJA1562013_web.pdf?sequence=1&isAllowed=y [viitattu 25.10.2020].

Esedu. s.a. Tule opiskelemaan. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.esedu.fi/tule-opiskelemaan/> [viitattu 29.10.2021].

Eskelinen, S. 2020. Kauas koulut karkaavat. Itä-Suomen Yliopisto. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.uef.fi/fi/artikkeli/kauas-koulut-karkaavat> [25.10.2020].

Gretschel, A., Nivala, E. & Kiilakoski, T. 2012. Osallisuus, kansalaisuus, hyvinvointi. Teoksessa Gretschel, A. & Kiilakoski, T. (toim.) Demokratiaoppitunti – Lasten ja nuorten kunta 2010-luvun alussa. Julkaisuja / Nuorisotutkimusverkosto & Nuorisotutkimusseura ISSN 1799-9219; 118. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto, 9–33.

Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2000. Tutkimushaastattelu: teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Yliopistopaino 2000.

Interaction Design Foundation. s.a. What is the worst possible idea? WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.interaction-design.org/literature/topics/worst-possible-idea> [1.11.2021].

Isola, A.-M. Kaartinen, H. Leemann, L. Lääperi, R. Schneider, T. Valtari, S. Keto-Tokoi, A. 2017. Mitä osallisuus on? Osallisuuden viitekehystä rakentamassa. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. Työpäperi 33/2017. PDF-dokumentti.

Saatavissa: https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/135356/URN_ISBN_978-952-302-917-0.pdf?sequence=1 [25.10.2020].

Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu. s.a. Yhessä eteenpäin. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.xamk.fi/tutkimus-ja-kehitys/yhessa-eteenpain/> [viitattu 03.06.2021].

Laki ammatillisesta koulutuksesta 11.8.2017/531.

Miettinen, S. 2011. Palvelumuotoilu – yhteissuunnittelua, empatiaa ja osallistumista. Teoksessa Miettinen, S. (toim.) Palvelumuotoilu – uusia menetelmiä käyttäjätiedon hankintaan ja hyödyntämiseen. 2. painos. Helsinki: Teknologia-info Teknova Oy.

Nuoret ja osallisuus. s.a. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://nuoretjaosallisuus.fi/tietoa/> [viitattu 25.10.2020].

Nuorisolaki 21.12.2016/1285.

Opetushallitus. 2016. Ammatillisen peruskoulutuksen opiskelija-asuntolat 2015-tiivistelmä. Opetushallitus. Raportit ja selvitykset 2016:2. PDF-dokumentti. Saatavissa: https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/ammattillisen_peruskoulutuksen_opiskelija-asuntolat_2015_tiivistelma.pdf [viitattu 25.10.2020].

Opetushallitus. 2020. Laadukas asuntolatoiminta. Oppaat ja käsikirjat 2020:6. Helsinki: Opetushallitus. PDF-dokumentti. Saatavissa: https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/laadukas_asuntolatoiminta.pdf [viitattu 25.10.2020].

Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 30.12.2013/1287.

Palvelumuotoilupalo. 2018. Palvelumuotoilun prosessin vaiheet. Blogi. Saatavissa: <https://www.palvelumuotoilupalo.fi/blogi/2018/1/31/palvelumuotoilun-vaiheet> [viitattu 29.10.2021].

Pirttiniemi, J. 2009. Asuntolatoiminta ja vapaa-ajan harrastustoiminta. Teoksessa Väyrynen, P., Saaristo, V., Wiss, K., ja Rigof, A. (toim.) Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen ammatillisissa oppilaitoksissa – peruseräraportti kyselystä vuonna 2008. Helsinki: Edita Prima oy. 117–120. PDF-dokumentti. Saatavissa: https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/111287_hyvinvoinnin_ja_terveyden_edistaminen_ammattillisissa.pdf [viitattu 29.10.2021].

Repo, K. 2020. Osallistuvalla budjetoinnilla vahvistetaan lasten ja nuorten ääntä. Kehittämiskeskus Opinkirjo. Päivitetty 22.12.2020 WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://opinkirjo.fi/2020/12/22/osallistuvalla-budjetoinnilla-vahvistetaan-lasten-ja-nuorten-aanta/> [viitattu 29.10.2021].

Samiedu. s.a. Hae opiskelemaan. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://samiedu.fi/hae-opiskelemaan/> [viitattu 29.10.2021].

Sivistystoimen työkalupakki palvelumuotoiluun. S.a. Espoo. PDF-dokumentti. Saatavissa: http://www.variaprojektit.fi/palvelumuotoilu/wp-content/uploads/2014/08/Sivistystoimen_tyokalupakki_palvelumuotoiluun2.pdf [viitattu 29.10.2021].

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. 2020. Osallisuuden edistäminen. Päivitetty 20.10.2020. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://thl.fi/fi/web/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisen-johtaminen/osallisuuden-edistaminen> [viitattu 25.10.2020].

Tuulaniemi, J. 2011. Palvelumuotoilu. Helsinki: Talentum.

Valtioneuvosto. 2020. Oppivelvollisuus laajenee elokuussa 2021 – edellytyksiä nuorten oppimiseen ja hyvinvointiin parannetaan, työllisyysastetta nostetaan. Päivitetty 15.10.2020. WWW –dokumentti. Saatavissa: <https://valtioneuvosto.fi/-/1410845/oppivelvollisuus-laajenee-elokuussa-2021-edellytyksia-nuorten-oppimiseen-ja-hyvinvointiin-parannetaan-tyollisyysastetta-nostetaan> [viitattu 29.10.2021].

Vehviläinen, J. 2012. Selvitys toisen asteen ammatillisen peruskoulutuksen opiskelija-asuntoloista. Opetushallitus. Raportit ja selvitykset 2012:5. PDF-dokumentti. Saatavissa: https://www.sakury.fi/tiedostopankki/80-Hyvinvointiverkosto/02%20Verkkojulkaisuja/OPH_selvitys_toisen_asteen_ammattillisen_peruskoulutuksen_opiskelija-asuntoloista_2012.pdf [viitattu 25.10.2020].

Virtanen, V. (toim.) 2018. Asuntolatoiminnan käsikirja toisen asteen ammatilliseen koulutukseen. PDF-dokumentti. Päivitetty 20.11.2018. Suomen ammatillisen koulutuksen kulttuuri- ja urheiluliitto, SAKU ry. Saatavissa: https://sakury.fi/tiedostopankki/80-Hyvinvointiverkosto/12_Asuntolatoiminta/Asuntolatoiminnan-kasikirja_v5.pdf [viitattu 25.10.2020].

Ågren, S. 2020. Toimiva asuntola nuorille. Selvitys toisen asteen oppilaitosten asuntoloiden sekä kunnallisten nuorisotoimien yhteistyöstä. Suomen ammatillisen koulutuksen kulttuuri- ja urheiluliitto, SAKU ry. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://sakury.fi/tiedostopankki/81-Arjen-arkki/Julkaisut%20ja%20raportit/Toimiva-asuntola-nuurille.pdf> [viitattu 25.10.2020].

Tervetuloa vastaamaan asuntolan nuorille tarkoitettuun kyselyyn!

Tällä kyselyllä kartoitetaan nuorten vaikuttamismahdollisuuksia asuntolassa. Vastaamalla pääset vaikuttamaan asuntolan arkeen, ja kehittämään vapaa-ajalle mieleistäsi toimintaa.

Kysely kestää noin 5 minuuttia. Kyselyyn vastaaminen on luottamuksellista, eikä vastaajan henkilöllisyys paljastu missään vaiheessa tutkimusta. Tutkimuksessa noudatetaan Tutkimuseettisen neuvottelukunnan hyvän tieteellisen käytännön periaatteita. (www.tenk.fi)

Vastaa kysymyksiin oman näkemyksesi perusteella.

Olemme Xamkin yhteisöpedagogiopiskelijoita ja teemme opinnäytetyötä asuntolatoimintaan liittyen Yhessä eteenpäin-hankkeessa.

Saat lisätietoa kyselystä ja opinnäytetyöstämme:

lida Brander aiku003@edu.xamk.fi ja Wilma Dunder awidu001@edu.xamk.fi

1. Sukupuoli
2. Kuinka monetta vuotta asut asuntolassa?

Väittämiä asuntolan toimintaan liittyen

3. Jos minulla on ehdotus asuntolatoimintaan... Esimerkiksi haluaisin järjestää peli-illan (vastausvaihtoehdot: Täysin eri mieltä – Täysin samaa mieltä)
tiedän, mihin voin antaa ehdotukseni
tiedän, miten voin vaikuttaa toimintaan
tiedän, mistä saan tietoa järjestetyistä tapahtumista
4. Minun mielipidettäni kysytään... liittyen (Vastausvaihtoehdot: Ei laisinkaan – Paljon)
vapaa-ajan toimintaan
asuntolan sääntöihin
soluhuoneistooni
huonejakoihin
5. Minun mielipidettäni kuunnellaan... liittyen (Vastausvaihtoehdot: Ei laisinkaan – Paljon)
vapaa-ajan toimintaan
asuntolan sääntöihin
soluhuoneistooni
huonejakoihin
6. Tällä hetkellä asuntolassa viihtyvyyttäni lisäävät (Vastausvaihtoehdot: Ei laisinkaan – Paljon)
Asuntolaohjaaja
Asuntolan muu henkilökunta
Vapaa-ajan toiminta asuntolassa
Kaverit
Ryhmähenki
Oma soluhuoneisto
Yhteiset tilat
7. Vietän aikaani asuntolassa... (Vastausvaihtoehdot: En lainkaan – Usein)
Yksin
Huonekaverin kanssa
Asuntolan muiden asukkaiden kanssa
Soluporukan kanssa
Asuntolan ulkopuolisten kavereiden kanssa
Verkon välityksellä kavereiden kanssa
Asuntolaohjaaja/ muu henkilökunta
8. Vapaa sana – Haluatko kertoa jotain muuta asuntolatoimintaan liittyen?

Ideailta-yhteiskehittämisspajan suunnitelma

Liite 2/1

HARJOITUKSEN TAVOITE	HARJOITTEEN NIMI, SISÄLTÖ, ORGANISOINTI (JA OHJAUSTYYLI)	VÄLINEET	AIKA
Rento fiilis kaikille	Rento aloitus <ul style="list-style-type: none"> tervetulokahvit +jokin syötävä, meidän esittely ja päivän ohjelma saa istua missä haluaa Taustamusiikki, voi jutustella 	Tee, kahvi, mehu, vesi, jokin syötävä Taustamusiikki, kaiutin + puhelin	5-10 min
Herätellä vastaamaan kysymyksiin sekä innostaa osallistumaan. Lisäksi saada tietoa kysymyksistä 5-10.	KYSYMYSJANA <ul style="list-style-type: none"> Ääripäät kyllä ja ei, asetu janalle sen mukaan, mikä oma mielipide kysymykseen Kysymyksiä 10kpl: <ol style="list-style-type: none"> Kumpi on parempi kahvi vai tee? Kumpi on parempi suolanen vai makee? Kumpi on parempi aamu vai ilta? Fiilis tänään superhuono vai superhyvä? Onko sinua kiinnostavaa toimintaa asuntolassa? (ei löydy ollenkaan- on paljon) Onko niihin helppo mennä mukaan? (todella vaikea – todella helppo) Koetko että voit vaikuttaa asioihin asuntolassa? (en lainkaan-paljon, useisiin asioihin) Onko asuntolassa jokin tietty asia, johon haluaisit vaikuttaa? (ei ole mitään tiettyä- useitakin asioita) Toimikunta toiminta on tuttua (ei lainkaan – todella tuttu) Voisin käyttää aikaa asuntolaneuvoston toimintaan (kerran lukukaudessa – kerran viikossa) 	Paperia Kynät Puhelin kuvaamista varten <ul style="list-style-type: none"> Kaikki, jotka haluaa niin voi kertoa ääneen miksi vastasi niin kuin vastasi 	10 min
Orientoitua seuraavaa tehtävää varten.	Mitä kuuluu tänään? <ul style="list-style-type: none"> Tarvittaessa jaetaan osallistujat pienryhmiin Listataan 2 minuutissa niin monta asiaa kuin ehditään, A) mikä tänään on ärsyttänyt tai on huonosti B) mikä on ollut positiivista C) valitaan 1 negatiivinen asia, joka käännetään positiiviseksi. Kerrotaan joka vaiheen jälkeen 1 asia muille minkä käänsi, (joka kirjataan ylös) Lapun saa viedä halutessaan kotiin, kaikkea ei tarvitse näyttää/ kertoa muille 	Kaksi eriväristä paperia, esim. keltainen ja sininen, jokaiselle osallistujalle	5 min

Saada nuoret itse ideoimaan asuntolatoimikunnan sisältöä. Tämä on tuokion päätehtävä.	Paskin mahdollinen idea <ul style="list-style-type: none"> Mietitään (pien)ryhmässä paskin mahdollinen asuntolatoimikunnan malli Apukysymykset (4kpl) jaetaan paperilla esille. Jokainen kirjottaa omille post- it- lapuille (tai ryhmä yhdessä) asioita ja liittää ne yhteiseen pahiin Katsotaan yhdessä mitä löytyy (ei korosteta, kuka on kirjottanut mitään) Sen jälkeen yhdessä käännetään asiat positiiviseksi toiselle pahville HUOM! Alussa ei kerrota siitä, että asiat käännetään Apukysymykset paperilla: <ol style="list-style-type: none"> Millaista toiminta olisi? Mitä kokouksissa tehtäisiin? Keitä siellä olisi? Milloin asuntolaneuvosto kokoontuisi? Kysymyksiä: <ol style="list-style-type: none"> Missä asuntolatoimikunnan kokoukset pidettäisiin? Kuinka kauan kokoukset kestäisivät? Kuinka usein kokouksia olisi? Keitä siellä olisi paikalla, ohjaajat, opettajat? Mihin aikaan kokoukset olisi? Miten asuntolaneuvosto tiedottaa asioista? Millainen tunnelma kokouksissa olisi? Oisko siellä kahvia yms? <ul style="list-style-type: none"> Minkälainen toiminta ei olisi hyödyllistä tai antaisi mitään itselle? 	Post-it lappuja Kyniä Fläppipapereita/ kartonkia Apukysymykset jokaiselle ryhmälle tulostettuna	20 min
Reflektoida edellisen tehtävä ja varmistaa, että olemme saaneet vastaukset kehittämisen kannalta olennaisiin kysymyksiin.	"PARAS" ASUNTOLATOIMIKUNTA <ul style="list-style-type: none"> nostetaan esille positiiviseksi käännettyt asiat sekä pohditaan yhdessä vastaukset kysymyksiin, jos ei ole tullut esille: <ol style="list-style-type: none"> Mikä houkuttelisi osallistumaan? Miten tiedotus toimisi, insta, joku muu? miten kerätään ideoita/ kuullaan asuntolan nuoria? Millaista toimintaa odotat asuntolatoimikunnalta? Mikä olisi asuntolaneuvostolle hyvä nimi? 	Pahvi ja post-it laput, kyniä - KESKUSTELEVA KOKOAMINEN	10 min

Saada palautetta tuokiosta.	Koko tuokion reflektio: sääkuvat ja tulinko kuulluksi <ul style="list-style-type: none"> Fläpillä kuusi eri sääkuvaa: sateenkaari= parasta, aurinko= kivaa, puolipilvinen= ihan ok, sadepilvi= tylsää, sumu= epäselvä, ukkonen= ihan pyllystä Osallistujat kiinnittävät post it -laput sen sääkuvan alle, joka parhaiten kuvaa fiilistä tuokiosta ja kirjoittaa siihen pienet perustelut Vieressä fläppi, jossa on väittämiä: tulinko kuulluksi ja mielipiteelläni oli merkitys. Sen alla on jana: täysin samaa mieltä – täysin eri mieltä, johon tehdään merkintä itselle sopivaan kohtaan 	Fläppi/kartonki, jossa sääkuvat Fläppi/kartonki, jossa jana Post it -lappuja Kyniä	5-10 min.
-----------------------------	---	---	-----------

**MIKÄ IHMEEN
ASUNTOLATOIMIKUNTA?**

**VINKKILISTA TOIMINNAN
JÄRJESTÄMISEEN ASUNTOLASSA**

JOHDANTO

TÄMÄ ON OPINNÄYTETYÖMME TUOTOKSENA SYNTYNYT VINKKILISTA ASUNTOLATOIMIKUNNAN TOIMINNAN JÄRJESTÄMISEEN JA KEHITTÄMISEEN.

OPINNÄYTETYÖSSÄMME YHTEISKEHITIMME NUORTEN KANSSA ASUNTOLATOIMIKUNTA TOIMINTAA, JA TESTASIMME HEIDÄN KANSSAAN TÄMÄN TEOKSEN MATERIAALEJA.

MATERIAALI ON SUUNNATTU ASUNTOLAOHJAAJILLE NUORTEN OMATOIMISEN TEKEMISEN TUKEMISEKSI, SEKÄ ASUNTOLATOIMIKUNTA TOIMINNAN ALOITTAMISEN HELPOTTAMISEKSI. ASUNTOLATOIMIKUNTA TOIMINTA ON HYVÄ ALOITTA A OHJAAJAN TUELLA.

ASUNTOLATOIMIKUNNAN TAVOITE:

- TOIMIA NUORTEN VAIKUTTAMISVÄYLÄNÄ ASUNTOLATOIMINTAAN,
- TUKEA OSALLISUUTTA JA
- YHTEISÖLLISYYTTÄ ASUNTOLASSA,
- SUUNNITTELLA JA JÄRJESTÄÄ ASUNTOLAN NUORILLE YHTEISTÄ TEKEMISTÄ.

SYKSY 2021

YHTEISÖPEDAGOGIOPISKELIJAT IIDA BRANDER JA WILMA DUNDER,
"ETTEI OLE MITÄÄN VIRKAA KOKO HONNASTA!"
ASUNTOLATOIMIKUNTA TOIMINNAN KEHITTÄMINEN AMMATTIOPISTOISSA.
YHESSÄ ETEENPÄIN- HANKE JUVENIA, XAMK

MITÄ OTTAA HUOMIOON TOIMINNASSA?

NÄMÄ ASIAT NOUSIVAT OPINNÄYTETYÖN PROSESSIN AIKANA NUORILTA, JA NÄISTÄ ON HYVÄ KESKUSTELLA NUORTEN KANSSA TOIMINNAN ALUSSA.

MILLOIN?

- N. KERRAN KUUSSA SAMA VIIKONPÄIVÄ
- KOKOUKSEN KESTO N. 60MIN
- ESIM. KUUN TOINEN KE KLO 18-19

MISSÄ?

- MAHDOLLISUUKSIEN MUKAAN RENNOT JA MUKAVAT TILAT.
- SÄÄN SALLIESSA VAIKKA ULKONA.
- EI TARVITSE OLLA PÖNÖTTÄMISTÄ PÖYDÄN ÄÄRESSÄ.
- MUUN TOIMINNAN OHESSA ESIM. KEILALU

KETKÄ?

- KAIKILLE NUORILLE AVOIN.
- TARVITTAESSA MAHDOLLISET VIERAILIJAT.
- ESIM. KOULUNHENKILÖSTÖÄ, NUORISOPALVELUT, TMS.

MITÄ?

- MATALAN KYNNYKSEN TOIMINTA, JOSSA MAHDOLLISTETAAN OSALLISTUMINEN KAIKILLE
- TOIMINNALLA TAVOITTEENA KESKUSTELLA ASUNTOLATOIMINNASTA JA VAIKUTTAA SEN SISÄLTÖÖN

HAUSKAA VAI TOTISTA?

- VAIKKA PERUSKOKOUSRAAMEJA HARJOITELTAISIIN, TOIMINNAN EI SILTI TARVITSE OLLA JÄYKKÄÄ PÖNÖTTÄMMISTÄ
- ASUNTOLATOIMIKUNNAN KOKOUKSEN OHessa ON HYVÄ OLLA MUUTAKIN YHDESSÄ TOUHUUTTAVAA, KUTEN BINGOA TAI PELI-ILTA

- PERUSTANA TOIMINNALLE ON AVOIN KESKUSTELU SEKÄ OIKEAT MAHDOLLISUUDET VAIKUTTAA.
- ESIM. ASUNTOLAN YHTEISIIN TILOIHIN, HARRASTEMAHDOLLISUUKSIIN, TAPAHTUMASUUNNITTELUUN, KUTEN LEFFAILTA TAI PIKKUJOULVUT.

TOIMINNAN NIMEÄMINEN

YHDESSÄ NUORTEN KANSSA IDEOITU NIMI ASUNTOLATOIMIKUNNALLE LISÄÄ OMISTAJUUTTA JA SITOUTTAA TOIMINTAAN PAREMMIN.

ESIMERKIKSI IDEA ILTA, ASUNTOLAKAHVIT, HEIMONEUVOSTO, YMS.

KAHVIN JA KEKSIT HAISTAA KAUKAA!

- VAIHTUVA TARJOILU JA TEEMAILLAT HOUKUTTELEVAT PAIKALLE, JA LUOVAT RENNON YMPÄRISTÖN OSALLISTUMISELLE

MISTÄ TIETO PÄÄTETYISTÄ ASIOISTA JA TULEVASTA TOIMINNASTA?

ASUNTOLASSA OLISI HYVÄ OLLA FYYSINEN
MS. ASUNTOLATOIMIKUNNALLE OMISTETTU
SEINÄTILA, JOHON TIEDOTTA
JO PÄÄTETYISTÄ ASIOISTA JA MAINOSTAA
TULEVISTA KOKOUKSISTA
SEKÄ TOIMINNASTA.
SAMASSA TILASSA VOI OLLA TOIVEBOXI
EHDOTUKSILLE JA IDEOILLE.

TOIMINNASSA HYVÄ MUISTAA MYÖS
NUORTEN YLEISIN OLESKELUPAIKKA;
NETTI!

JOS ASUNTOLALLA ON KÄYTÖSSÄ
OMA SOME ESIM. INSTAGRAM,
SINNE VOI TIEDOTTA MYÖS,
VAIKKA PÄÄVÄYLÄNÄ
TOIMISI FYYSINEN ILMOITUSSEINÄ.

TÄRKEÄÄ ON TIEDOTTA JA
TEHDÄ TIEDONKULKU NÄKYVÄKSI;
NUORET HALUAVAT TIEDÄÄ, MITEN ASIAT
ETENEVÄT JA MITÄ ON PÄÄTETTY.

ENITEN TURHAUTUMISTA NUORILLE
AIHEUTTAA TIETÄMÄTTÖMYYS ASIOIDEN
TILASTA SEKÄ NIIDEN KESKEN
JÄTTÄMINEN.

VINKKI EKAN KERRAN TOTEUTTAMISEEN OHJAAJALLE

ENSIMMÄINEN KERTA ON HYVÄ PITÄÄ OHJAAJAJOHTOISENA TUTUSTUMISKERTANA, JOSSA KÄYDÄÄN LÄPI JA SUUNNITELLAAN TOIMINNALLE PERUSRAAMEJA. HARJOITUSKOKOUKSEN VOI PITÄÄ ESIM. VIIKKOA ENNEN VARSINAISTA ASUNTOLATOIMIKUNNAN KOKOUSTA, ETTEI KERRALLA TULE LIIKAA ASIOITA.

KESTO: 60 MIN

TARVIKKEET: JOTAIN SYÖTÄVÄÄ + JUOTAVAA: KAHVIA, TEETÄ, MEHUA, KEKSIÄ, PULLAA, PIZZAA TMS., KOKOUSTAMISSANASTOA TUTUKSI -PELI, ÄÄNESTYSLAPUT, KYNIÄ, PÖYTÄKIRJA, KARTONKIA + TUSSEJA SÄÄNTÖTAULUUN, LOPPUTOIMINTAAN TARVIKKEET + PALKINTO.

1. KAHVITARJOILU - KAHVIN JUONNIN LOMASSA VAIHDETAAN PÄÄLLIMMÄISET KUULUMISET JA KÄYDÄ NIMI- JA KYSYMYSKIERROKSEN ONKO KOKOUSTAMINEN/ TOIMIKUNTA TOIMINTA TUTTUA. (10MIN)

2. LYHYT ESITTELY ASUNTOLATOIMIKUNNAN TOIMINNASTA - ESIMERKKEJÄ MITÄ VOIDAAN TEHDÄ/ MIHIN VAIKUTTAA, MITÄ AIEMMIN ON TEHTY. KÄYTÖSSÄ OLEVAN BUDJETIN ESITTELY. (5MIN)

3. KOKOUSSANASTO TUTUKSI PELI - PELISSÄ SANASTOA JA KÄYTÄNTEITÄ TULEE TUTUKSI SEKÄ NUORTEN ON TEHTÄVÄ YHTEISTYÖTÄ JA Keskusteltava ratkaistakseen PELI. (20MIN)

4. HARJOITTELUROOLIT - PELIN JÄLKEEN HARJOITELLAAN KÄYTÄNNÖSSÄ PELIKORTEISTA LÖYTYVIÄ ASIOITA JAKAMALLA ROOLEJA NUORILLE JA TÄYTTÄMÄLLÄ PÖYTÄKIRJAA/MUISTIOTA. TÄSSÄ KOHTAA NUORET VOIVAT ITSE TÄYTTÄÄ PAIKALLAOLOLISTAN. (5MIN)

5. SÄÄNTÖJEN SUUNNITTELU - NUORTEN KANSSA ON HYVÄ POHTIA MITEN ASUNTOLATOIMIKUNNASSA KÄYTTÄYDYTÄÄN, MITEN ÄÄNESTETÄÄN, VALITAANKO VAKITUISET ROOLIT VAI VAIHDETAANKO ROOLEJA, MITEN SAA PUHEENVUORON - TÄHÄN VINKKINÄ ESIM. PUHEPALLO: KÄTTÄ NOSTAMALLA/ PYYTÄMÄLLÄ SAA PALLON ITSELLEEN, JOLLOIN SAA PUHUA JA MUUT OVAT HILJAA. TÄSSÄ KOHDIN VOI MYÖS ASKARRELLA PUHEENJOHTAJAN NUIJAN. (10MIN)

6. LOPETUS - ON HYVÄ KERTOA, MILLOIN SEURAAVA VARSINAINEN ASUNTOLATOIMIKUNNAN KOKOUS ON. LISÄKSI LOPETUKSEEN SOPII RENTOTEKEMINEN PIENEN PALKINNON KERA, ESIM. TIETOVISA. (10MIN)

HUOMIOITA KOKOUKSEN JÄRJESTÄMISEEN

ESIMERKKI KOKOUKSEN KULUSTA

ENNEN

- KOKOUKSEN KESTO, TILAN- JA AJANVARAUS
- TARKOITUKSEEN SOPIVAT TILAT JA TARVIKKEET (RAUHALLINEN PAIKKA, ISTUMAMAHDOLLISUUS, KIRJOITUSVÄLINEET, JNE)
- KOKOUSMAINOS SEKÄ MATERIAALIT (ESIM. ASIALISTA) AJOISSA VALMIINA JA JAETTUINA. MAINOKSESSA SELKEÄSTI KOKOUKSEN KESTO, KOKOUKSEN SISÄLTÖ JA PAIKKA.

AIKANA

- KOKOUKSEN ALUSSA NIMILISTAAN MERKITÄÄN PAIKALLAOLIJAT, JA JAETAAN KOKOUSROOLIT.
- LYHYESTI KÄYDÄÄN LÄPI ASIALISTAN KOHDAT JA JÄRJESTYS.
- ASIOISTA ÄÄNESTETÄÄN VALITULLA TAVALLA, ESIM. LAPPU- TAI VIITTAUSÄÄNESTY.
- PÖYTÄKIRJAN TAI MUISTION KOKOUKSESTA TEKEE JOKU MUU KUIN PUHEENJOHTAJA. SIINÄ KERROTAAN MIKÄ TILAISUUS, MISSÄ, MILLOIN, KETKÄ OSALLISTUI, MITÄ KÄSITELTIIN. SIIHEN MERKITÄÄN KAIKKI PÄÄTETYT ASIAT SEKÄ AVOIMEKSI JÄÄNEET TEHTÄVÄT. SEN AVULLA PAIKALLA OLLEET SEKÄ POIS JÄÄNEET PYSYVÄT AJANTASALLA ASUNTOLATOIMIKUNNAN KOKOUKSEN PÄÄTÖKSISTÄ.
- LOPUSSA KITETYYS, JOSTA SELVIÄÄ PÄÄTETYT ASIAT JA SOVITUT JATKOTOIMENPITEET.
- LOPPUTOIMINTA, YHTEINEN TOIMINTA ESIM BINGO, MAKKARANPAISTO TAI LEIVONTA, LEFFAHETKI, LAUTAPELIT.

JÄLKEEN

- KOKOUKSEN JÄLKEEN MUISTIO VALMIIKSI JA JAKOON ESIM. ASUNTOLATOIMIKUNNAN SEINÄLLE, JOTTA PUUTTUVAT HENKILÖT SAAVAT TIEDON MYÖS.
- OMIEN VASTUIDEN HOITAMINEN

APUVÄLINEITÄ

VISUAALISUUTTA JA LUOVUUTTA EI SAA UNOHTAA!
TÄRKEÄÄ ON TEHDÄ TOIMINTA MIELENKIINTOISEKSI
JA HELPOTTAA KESKITTYMISTÄ.

TOIVEBOXI: PAIKKA, JONNE
VOI OMAT EHDOTUKSET JA
IDEAT LAITTAA KUN HALVAA.
TOIVEBOXI VOI OLLA YHDESSÄ
ASKARRELTU LAATIKKO, TAI
VAIKKA NETTIIN ESIM.
GOOGLE FORMSILLA TEHTY.

ERILAISET

ÄÄNESTYTAVAT: ESIM.
VIITTAUS, VÄRILLISET LAPUT
(PUNAINEN= EI, VIHREÄ=
KYLLÄ), HYMY-SURUNAAMAT,
SULJETTU LAPPU

KOKOUSSANASTO TUTUKSI- PELI (S.13-21):

TARKOITUKSENA TUTUSTUA
KOKOUSSANASTOON.
KESTO N. 15-20MIN.

PUHEPALLO, JOLLA SAA
PUHEENVUORON.

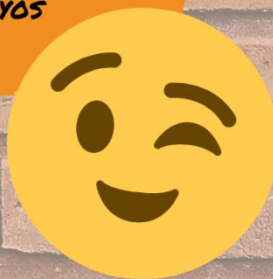
PUHEENJOHTAJAN NUIJA:
VINKULELU, PEHMOLELU,
YHDESSÄ ASKARRELTU ESIM.
SANOMALEHDISTÄ

KORTIT JAETAAN RYHMÄN
KESKEN, JA SANALLE ETSITÄÄN
SELITYS. SELITYSKORTIT JAETAAN
PELAAJILLE, SANAKORTIT
PINOSSA PÖYDÄLLÄ.
SANAKORTTI KÄÄNNETÄÄN JA
SELITYS ETSITÄÄN PELAAJIEN
KESKEN KESKUSTELLEN.

**PERUSTELLUN ESITYKSEN (S.8),
TAPAHTUMASUUNNITTELUN (S.9)
JA KOKUSMUISTION (S.10)
MALLIPOHJAT NUORILLE
ITSENÄISEEN TYÖSKENTELYYN
+ MAINOS ESIMERKKI (S.11)**

PELIÄ VOI PELATA MYÖS
MUSITPELI- TYyliin.

NUORET VOIVAT ITSE
TUOTTA A SOMESISÄLTÖÄ
ASUNTOLATOIMIKUNNALLE
SEN TOIMINNASTA,
TULEVASTA JA
PÄÄTETYISTÄ ASIOISTA.

PERUSTELTU ESITYS - MITÄ HUOMIOIDA?

HYVÄN ESITYKSEN POHJANA ON PERUSTELUT: MITÄ SELKEÄMMIN
PERUSTELTU ESITYS, SITÄ PAREMMAT MAHDOLLISUUDET TULLA KUULLUKSI.

MITÄ?

MIKÄ ON HALUTTU ASIA?
MIHIN TARPEeseen TAI ONGELMAAN
HAETAAN RATKAISUA?

MIKSI?

MIKÄ ON TAVOITTEENA?
MITÄ HYÖTYÄ SIITÄ ON?

KENELLE?

KENELLE TARKOITETTU?
KETKÄ HYÖTY?

HINTA?

HANKINNAN/ TOIMINNAN KULUJA
KANNATTAA ARVIOIDA.
VOIKO JOTAIN TOTEUTTAA ITSE?

MIKÄ TAPAHTUMA ON? MIKSI JÄRJESTETÄÄN? ONKO JOKIN TEEMA?

BUDJETTI, PALJON ON RAHAA KÄYTETTÄVISSÄ?

KENELLE TARKOITETTU? KUINKA PALJON TULEE OSALLISTUJIA?

MILLOIN TAPAHTUMA JÄRJESTETÄÄN? PVM, KELLON AIKA, TOISTUVUUS? KAVAN TILAISUUS KESTÄÄ?

MISSÄ JÄRJESTETÄÄN? MINKÄLAINEN TILA, MITÄ SIELLÄ TARVITSEE OLLA? SISÄLLÄ VAI ULKONA?

MILLAISTA OHJELMAA ON?

MITEN MAINOSTETAAN TAI KUTSUTAAN PAIKALLE?

MITÄ TARVITSEE HANKKIA TAI VARATA? TARJOILUT, TILAT, TARVIKKEET?

TAPAHTUMAN AIKANA VASTUUALUEET?

MUUTA HUOMIOITAVAA?

TAPAHTUMAN SUUNNITTELU

SUUNNITTELUSSA JA JÄRJESTÄMISESSÄ ON TÄRKEÄÄ JAKAA VASTUUALUEITA, JOTTA KENENKÄÄN EI TARVITSE YKSIN TEHDÄ KAIKKEA!

9.

ASUNTOLATOIMIKUNNAN KOKOUSMUISTIO

AIKA: _____

PAIKKA: _____

LÄSNÄOLIJAT: _____

_____
_____

MITÄ KESKUSTELTIIN:

MITÄ PÄÄTETTIIN:

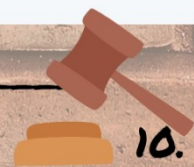

ÄÄNESTYS TULOKSET:

JATKOTOIMENPITEET, KUKA HOITAA MITÄKIN?

SEURAAVA KOKOUS: _____

ALLEKIRJOITUS: _____

10.

MIKÄ IHMEEN
ASUNTOLATOIMIKUNTA?

ASUNTOLATOIMIKUNNASSA
PÄÄSEE JAKAMAAN
MIELIPITEENSÄ ASUNTOLAN
TOIMINNASTA
SEKÄ SUUNNITTELEMAAN
JA TOTETUTTAMAAN IDEOITA!

SUN MIELIPITEELLÄ
ON VÄLIÄ,
TUUHAN SÄKIN
MUKAAN TOIMINTAAN!

MISSÄ JA MILLOIN?

AIKA:

PAIKKA:

MULLA OIS KYLLÄ PARI
JUTTUA MITÄ VOIS EHDOTTA...
LEFFAILTA OIS KIVA JÄRJESTÄÄ
JA VÄRIKÄÄMPI
ETEINEN PIRISTÄIS.

||.

ETTEI OLE MITÄÄN VIRKAA KOKO HOMMASTA!"
ASUNTOLATOIMIKUNTA TOIMINNAN KEHITTÄMINEN
AMMATTIOPISTOISSA. OPINNÄYTETYÖ 2021.
-IIDA BRANDER, WILMA DUNDER,

Juvenia

Vipuvoimaa

EU:lta

2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

On anonyymi esim.
Lippu tai nettilomake.
Hitaampi muoto.
Käytetään yleensä
henkilövaaleissa.

Voi vaikuttaa
päätosasioihin
kokouksessa
käyttämällä
puheenvuoroja.

Tarkastaa, että
pöytäkirjaan/ muistioon
on kirjattu oikein kaikki
kokouksessa tehdyt
päätökset ja
kokoustapahtumat

Pyydetään
kokouksessa kättä
nostamalla ja
myönnetään
pyytämisyjärjestyksessä.

Annetaan ääni sille
asialle mitä kannattaa.
Ehdotuksen saatava yli puolet
annetuista äänistä
voittaakseen. (Sovitaan
säännöissä paljonko
asuntolaneuvostossa tarvitaan)

Laskee äänestyksessä
annetut äänet, ja tarkistaa,
mitkä äänet voidaan
hyväksyä. Ilmoittaa
tuloksen kokoukselle.
Valitaan kokouksen alussa.

Kirjataan kokouksen nimi,
aika, paikka ja osallistujat,
puheenjohtaja, sihteeri ja
ääntenlaskijat.
Myös kokouksen kulku ja
päätökset.
Säilytetään.

Merkitään, kuinka
monta ääntä on
annettu, ja miten ne
jakautuvat.

Yksilöidään aina tarkoitusta varten. Virallisempi. Perusteltu, päivätty, allekirjoitettu. Voi olla huomioitavia eri sääntöjä.

Sisältää kokouksessa käsiteltävät asiat sekä niiden järjestyksen. Voidaan tehdä tarvittaessa muutoksia kokouksen alussa. Kuka tahansa voi esittää järjestyksen muuttamista. Yhdessä päätetään muuttamisesta.

Tuodaan esille ennen kokousta tai sen aikana mielipide, suositus tai luonnos jonkin asian tekemiseksi.

Osanottajat näkevät mitä kukin äänestää. Käytetään yleensä asioista päätettäessä. Yleisin on kädennosto.

Kertoo kokouksessa
käydyistä asioista esim.
ilmoitustaulun/ somen
välityksellä,
ja huolehtii
mainonnasta.

Henkilö, joka toimii pj:n
sijaisena tämän ollessa
estyneenä. Yleensä valitaan
kokouksen muista jäsenistä
kyseisen kokouksen ajaksi.

Avustaa pj:tä. Kirjaa
tehdyt ehdotukset,
kannatukset,
päätökset. Kirjoittaa
kokouksen pöytäkirjat.

Johtaa kokousta antamalla
puheenvuoroja, esittelee
asiat, tekee yhteenvedot,
vie kokousta eteenpäin. (Pj.)
Kutsuu kokoukset koolle, vastaa
pöytäkirjan laatimisesta, toimii
edustustehtävissä.

Idea/ Ehdotus

Kirjaaja/
Sihteeri

Puheenjohtaja

Pöytäkirjan/
muistion
tarkastaja

Hakemus

Äänestäminen

Ääntenlaskija

Jäsen/
Osallistuja

Äänestysmuistio

Pöytäkirja/
muistio

Puheenvuoron
pyyntö

Esitys-/asialista

Suljettu äänestys

Avoin äänestys

Tiedottaja

Varapuheenjohtaja